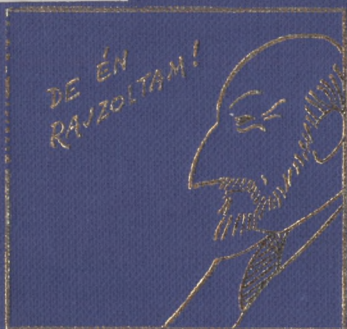

MA
19.311

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Timár György
Nem én írtam

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Timár György

Nem én írtam

Irodalmi karinthkatúrák

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Szépirodalmi Könyvkiadó

A kötetben szereplő karikatúrákat
Kaján Tibor
készítette

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

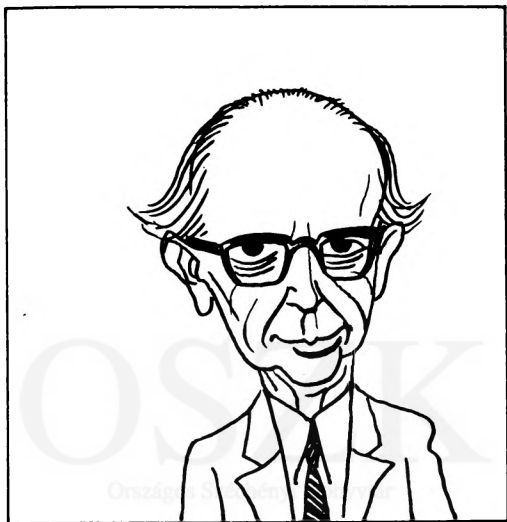
MA 19.311

1979

© Timár György, 1979

Bajomi Lázár Endre

Egy fiataalkori parizomániából visszamaradt gyógyíthatatlan íraskényszer áldozata. „Az 1959-es párizsi telefonkönyv elfelejtett magyar vonatkozásai” című monográfiájával elnyerte az Eugène Unesco francia íróról elnevezett alapítvány „Monomanierismes”-díját. A hazai sajtóban főleg gall kakaskodásainak köszönheti hallatlan (sőt, érezhetetlen) népszerűségét. A franciák viszont neki tulajdonítják

fővárosuk első sajtóhiba nélküli utca- és telek-jegyzékét, amiért hálából még életében szentté avatták és róla nevezték el a Saint-Lazare pályaudvart.

Párizst nem ereszttem el

– Naná – mondta franciául a Redingote utca és a rue Chlaffe-Rocque sarkán (amelyet később a bicegős Lapitka-Lippauer Oszi is meg fog énekelni, mielőtt föl nem hagy a költsézzel, hogy a bandzsa német diáklány, Erna Derdiedas oldalán letelepedjék, még hozzá tisztos hózentráger-ügynökként, Tangerben, de mit tudtuk mi ezt még akkor!) Gráf Rudi, mozgalmi nevén Göröncsér Malvin, a szabadkai bohémból a festészeti avantgarde egyszemélyes utóörsévé szublimálódott püspöki fattyú, akinek anyja még Párizsban is féltett kislány után küldözgette a napi félliter uradalmi tejet, a Dôme és Rotonde kávéházak lelkesült apostolainak rettentő irigységére (tekintve, hogy a tejnek volt hol megaludnia, ráadásul ingyen), azzal előhúzta zsebéből a L'Eskü című, a párizsi emigráns titánok által szerkesztett – és terjesztett – fél-francia, fél-magyar időszakos röpirat enyhén Camembert-szagú (a Camembert olyasféle sajt, mint a Brie, csak mégis valahogy köze-

lebb áll a Maroilles-hoz, amelynek egy változatát egyébként Gris de Lille – a Marseillaise szerzője – néven erjesztik gáztámadássá a kulináris hadviselésben legyőzhetetlen frankok, frankon ezúttal nem a száz centime-nyi pénzegységet, hanem az azt nélkülözőket értve) példányát, hogy mutassa: olvasta már az Eholazabrosz Papadebeletosz görög fasiszta ellen írt kiáltványomra Igor Malinkovics Munkadíj kujbisevi geológus által (aki ugyanaz, mint aki később századosként részt vett Magyarország felszabadításában, és Kovács János unokahúgát vette el feleségül, nem a Hermint, hanem a kisebbiket) publikált helyeslést, amely engem is megerősített – akkor, ott, a Redingote utca és satöbbi sarkán állva (melyet majd Lapitka-Lippauer is megénekel, mielőtt) – abban, hogy mégis van értelme, ha nem is épp a mondataimnak, de a harcnak, melyet segítségükkel vívok fiatalon, nőtlenül és feszülő izékkal (s ennek az ősi magyar izé szavunknak etelközi ízét szagolva még később is, bútorozott albérletemben, a rue Mouffetard-on, mi több: Tormaffe-Mouffetard-on, hogy egéf pontof legyek), ennek a különös modern Bábelnek, a Fény Városának (melyben még Lutéciából is látható egy s más emlékfosztlány, bár ezeket a fosztlányokat már a kutya se szólítja le) a közepén, és bár előfordul, hogy fluktuálok, mint min-

den emigráns, azért én sem mergitur, legfőljebb Mezőtúr (ahol csecsemőkoromban nyaraltam volt, s ahol – máig emlékszem – a disznóólban olvastam, közvetlenül vágás után, Montaigne Esszéit) jut eszembe néha, mint egy távoli emlék, amelytől ezervalahány kilométer választ el, s amelytől később még sokkal több fog (néhány keserű, Vichy-vízre emlékeztető évtized, amelyek során például – de mindezt majd később, talán, biztosan, egyszer, egy másik mondatomban írom meg) elválasztani.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Barabás Tibor

Foglalkozására nézve tárlatvezető és hangversenykalauz, aki Arnold Sitzfleisch nevezetes mondását tartja szem előtt: a téma a múltban hever, csak sokat kell olvasni érte. Hosszabb ideje a Fészek Klub megbízásából készíti a végképp eltávozott festők, énekesek, színészek és egyéb komédiások életrajzát, a klubnaplóba utólag bevezetendő tárgylagos káder-

jellemzésük céljából. Csupán a sajátjával kénytelen még várni, de ezt alázatos, megadó türelemmel viseli.

Rumbrand élete

Amikor Wilem van Daegaarts, Cornelis van Huytkreek unokaöccse és Frans van Bruykensdotter sógora, aki a Leffenslerkjes-tegje melletti Hoelsheewijkból csak nemrég érkezett a Zeekrottenleykenholmersham közelében levő Broekenmaeterhuylensbruyckbe (gondosan elkerülve az akkor már erősen forrongó Veerdorftenkroeningbestsellerwijk környékét) belépett a Kroenenbeekerstraat és a Roozenkrachdam sarkán álló Zuydenkeekertroppensdotter-palotába, még nem is sejtette, hogy ott majd megpillant egy festményt.

De mihelyt meglátta, máris indult ki, az Ackerbeek és az Etterbroekenhaarenbeek összefolyásánál álló malomhoz, melyet még Flandriai Herman idején építtetett Marketing van Aalstratterhoek nagyúr személyi titkárának, Beerendorferkruppernek számtartója, az öreg Leewendaelerbronck. Ebben a malomban, melyből most sülő brockenwoorst ínycsiklandó szaga szállt ki, élt és dolgozott a kép festője, akit – tessék csak várni

– idővel majd szárnyára vesz a világhír, de aki alig kétszázhusz lap múlva szegényebben fog meghalni, mint... ám erről később. Egyelőre Rumbrand, a festő, még az Etterbroekenhaarenbeek melletti öreg malomban festi édesanyját, Hammertje van Globetrottert, a sülő brockenwoorst illatában.

Wilem van Daegaarts belépett a malomba, s ámultan nézett a garatra, melyen nagyszabású freskó körvonalai bontakoztak ki: Krisztus és a vének találkozása Zsuzsánnával meg az ifjakkal. Krisztust a malom alatti mocsárból felgőzölgő lidércfény világítja meg. Igen, az ifjú Rumbrand már három éve kísérletezett azzal, hogy modern világítást vezessen be a malomba, mígnem tavaly végre megfestette a „Fázékony öreg zsidók tüzet raknak” című képét, melyen a tűz, jóllehet nem látszik (a festő nem akarta, hogy a korhadt gerendák lángot fogjanak körülötte), mégis ad annyi fényt, hogy azóta Rumbrandnak már nem kell a roskatag hodály sötétjében festenie. Zsuzsánnán nincs semmi, érthető, ha az ifjak közt kenyér- és fénytörésre kerül a dolog; az egyik máris megfeszül, de a többi nem engedi, szájukról leolvasható, hogy inkább Barabásnak kell megfeszülnie, de Barabás, ha megfeszül se tudja leírni Rumbrand képeit, amint hogy Rumbrandnak is nagy nehézségei támadnának, ha Barabás életrajzait

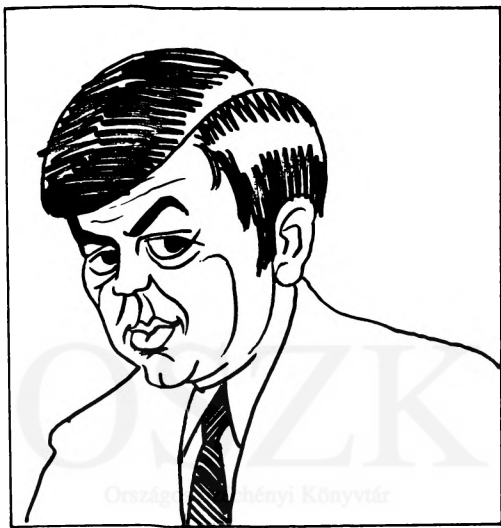
kellene megfestenie, marad hát Krisztusnál, Wilem van Daegaarts pedig csak áll, bámul, várja, hogy mikor történik valami, de nem történik semmi azon kívül, hogy az öregek csontos arcán a kép háttérében nő a szakáll, miközben egyikük kikeményített fűzöt tart a fürdőből kilépő Zsuzsánna felé, aki azonban egészen másfelé, az ifjakra tekint, szerfölött realisztikusan.

És ekkor velőtrázó sikoly hasít a malom csendjébe. Valami történt! Valaminek történnie kellett, ha Hammertje van Globetrotter, Rumbrand anyja, Hannes van Koylandsbreekenhaagen és Lysbeth Doeshaalstrokenkuppler másodszülött leánya ekkorát sikolt!

Történt is. Odaégett a brockenwoorst.

Országos Széchényi Könyvtár

Bella István

Egész életére és fél verslábára sánta maradt egy ifjúkori ballépés következtében, amikor is egyik ritmusa úgy kibicsaklott, hogy még sínbe tenni sem lehetett. Mellesleg a Késes Kátész köszörűs poétája: míg más költőket kései verseik, őt versei kései jellemzik. A fiatal költők „Tiszta rimmel” pályázatán elnyerte a zsüri különdiját „Késeit sirató” című versének „varacskos-behatol”, illetve „kurtavas-hónal-

jad” rimpárjaival. Alábbi költeményeit „Egek és agák az ifjúság panoptikumában, avagy Józsefet eladják tanítványai” című kötetéből is vehettük volna.

Csók

Fogaim fehér kések,
egy csókot belédvések.
Bár hiszen te nem vagy fából:
villák nőnek a szádból.

Fogaim fehér kések,
itt most nem találok rímet.
Szegény költők, kevés a lózung,
de késsel-villával csókolózung.

Országos Széchényi Könyvtár

Hety-kés dal

Én megkésellek, hogyha késel,
sosem késő a késeléssel,
hát gyere, mert mint rángó vészjel,
ujjam a bicska ravaszán.
Legyek-e? Vanjak? Várjak? Fussak?
Mit bánom én, hogy trochaeus, vagy
jambus, ami élém kushad?
Csak te szeressél igazán, Márta!

Hajnalig utcán ácsorogtál,
a gázlámpákra rácsorogtál,
ily pitykés-atlilás soroknál
különb mi kellett volna, mondd?
Szökjek bár vadonba vadonból,
késfogam ordasszájba tombol,
s nyelvem, mint harangé toronyból,
sosem utassytásra brong.

Nyárutó

Szelíden bring a tó,
a nád susogva bring.
Őszi brongás. A szó
számban kihűlve bleng.

Csillámló csillagcsigolyáiból
meszesen pereg ki a nyár.
Jön a Bralázs, jön, megszagol,
s inkább a Králnokyra száll.

Boldizsár Iván

Valamennyi múlt- és jelenidejű nemzetközi kulturális szerv (PEN, SEC, Demi-doux, UNESCO stb.) magyarországi vezérképviselője, továbbá – másodállásban – lapszerkesztő, novellista, közíró és vitorlásparancsnok. Utóbbi minőségében – a repülő hollandi mintájára – repülő magyarnak is nevezik. Már ifjabb éveiben, a felszabadulás előtt is sűrűn repült, de akkoriban még csak úgy natúr. Mint vérbe-

li és alaposan megedzett sportember, a száz métert egy perc tíz másodperc alatt, a különféle börtöncellákat néhány hónap alatt úszta meg. Híres utazó: a Fortocska szerzői díjából a Szovjetunióba, a Fordocska-díjból pedig az Egyesült Államokba látogatott. Államköltségen a háború alatt és után megtett külföldi útjairól szól francia című novelláskötete, a Halálaim (ejtsd: à la lejm). Ebből adjuk közre az alábbi írást.

Feküdj

Medvefi Gábornak lidérces álma volt. A nebraskai egyetem szocializmusépítészeti tanszékén kellett angol nyelven megvilágítania az alábbi mondat rejtett finomságait: „Főtörzs úr bekíséri a hadapród urat a fogdába, és negyedórás feküdj.” Egy bájos amerikai kollegina valami izgalmas fajtalanságot szimatolt a negyedórás feküdjben, ezért Medvefi gyorsan bemutatta a katedrán, miről is van szó, mondván, hogy e kis szertartás ismerete nélkül a magyarok huszadik századi történelmét föl sem lehet egész mélységében fogni. A harmadik feküdjnél azonban váratlanul géppuska-kelepelés harsant föl, mintha Nebraska ide vagy oda, a magyar történelem a puszta hasravágódástól máris újra vérsze-

met kapott volna. A diákok oda se hederítettek, ők úgyis tudták, hogy Medvefi voltaképpen csak álmodja őket, s a gépfegyver-kattogás valójában a New Hungarian Quargley elnevezésű *readers digestif* gépíronői szobájából jön. De mivel Medvefi ezt nem tudta, hiszen ő – szemben a diákokkal – csupán álmodott, egyszeriben ott feküdt ismét a hadikórházban, és érezte, hogyan vizek maga alá. A húgy mennyiségéből ítélve, a szomszéd priccsen haldokló is beleadhatott apaitanyait.

Medvefi Gábornak világéletében az volt a szerencséje, hogy mindig ki tudott találni magának álmokat. Most például, a végtelen ukrán húgymezőn, a flekktífusz után, de még a hastífusz és a koholt perek előtt azt játszotta, hogy harminc év eltelt, és ő, mint büszke túlélő, a nebraskai egyetemen kedélyesen mesélget arról, ami pedig véres és vizeletes valóság.

– És képzeljék, Ladies and Gentlemen, ez mentett meg: a húgy. A gyújtóbomba az egész tábori kórházat elintézte, cakk-pakk, csak az én priccsemet nem fogta a láng, pláne, hogy derékaljam a nagy ijedségtől még vizesebb is lett; sőt a tábori tűzoltóság, melynek valamennyi fecskendője a bomba marta-léka lett, engem hordozott körül, és ezzel a

módszerrel sikerült is a tüzet néhány perc alatt elfojtani.

Ez az emlék jutott eszébe a reptéren is, negyvenkilencben, amikor azt a külföldi delegációt várták. Medvefi Gábor, akinek egy korábbi álma akkor valósult meg, álmotitkárként várta a gép érkezését, s szórakozottan hallgatta a díszszázad parancsnokának jelentését:

– ...alázatosan jelentem, a díszszázad létszáma...

Medvefinek egyszer csak a fejébe tódult a vér. Hiszen ez az őrnagy, vagy mifene, ez volt az, aki őt negyvennégyben... Hanem ez hosszú história, ezek a nebraskaiak meg úgysem értenének belőle egy kukkot sem. Mit tudnak ezek arról, hogy ki volt Kiss, Tartsay – akikről már életükben internáló tábort neveztek el, szegényekről? Meg hogy ő, Medvefi Gábor, a zöldfülű ellenálló, hogyan szaladt a kémelhárítás karjaiba, s hogyan kapott ettől a jelentéstevő díszpintytől egy akkora pofont, hogy a fogai azon a zöld fülén meneteltek ki díszlépésben... Hidegfront előtt még ma is elő-előfordul, hogy újra odakap a fülkagylójához, mert az az érzése, hogy megint jönnek a fogai, ami természetesen merő optimizmusnak bizonyul.

– Drága gyerekeim – hallotta a saját hangját, mely ezúttal egy yacht kokpitje (tán bak-

fitte, évődtek volna hajdani falukutató barátai) felől jött, Tihannyal srévizaví, délután, amikor az ember úgyis rögtön megmerítkezik a vízben. – A felháborodás mentette meg az életemet.

– Hogyhogy? – álmélkodtak a drága, naiv ifjak, kisebbik fiának történelmileg kissé csökött barátai, akiknek az, hogy negyvenkilenc, még a szabadságharcot jelenti, s akiknek Medvefi Gábor még annak ellenére tud újat mondani, hogy nem nebraskaiak.

– Úgy, hogy sarkon pördültem, és ott hagytam a megkövült őrnagyot a jelentése kellős közepén. A repülőgép, amely a küdöttséget hozta, pont arra a helyre zuhant, ahol alig tíz másodperce álltam. Erre jó, ha valaki nem él vissza a hatalmával.

– Hogyhogy? – adták föl a Medvefi-féle poénok előkészítésére beidomított gyerekek az újabb labdát.

– Helyzetemnél fogva megtehettem volna, hogy elzavarom a nyavalyást a jó édesanyjába, feküdjben és futólépésben. Amire ő megúsza volna egy futó incesztussal, én meg ott maradok és alulról szagolom a Boeingt, bő gatyát. De különben sem érdemelt ilyen bánásmódot, hiszen megmentette az életemet: ha negyvennégyben nem ver hadirokkantté, én nem gurulok méregbe negyvenkilencben, s nem vonulok el dühömben a zuhanó gép

alól. Mert ez a megmaradás titka, fiaim: büszkén odébbállni onnan, ahová úgyis becsap a ménkő.

– És hogyhogy neked ez mindig sikerült, Gábor bácsi?

– Mert én, csimotáim, mindig bíztam az ellenségeimben – felelt ravaszul Medvefi Gábor, elégedetten hanyattdőlt a fedélzeten, s álmosan lehunyta a szemét, amire fölébredt, becsöngette a titkárnőt, és lediktálta neki a föntieket.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Csanádi Imre

Hézagpótló költő. Lankadatlan buzgalommal pótolja azokat a verseket, melyeket elmúlt évszázadokbeli tolltársai valamilyen okból elmulasztottak megírni. Pályáján bölcs előre-, s még bölcsebb hátralátás vezérli. Például dacos büszkeséggel viseli azoknak a – harcban szerzett – sebhelyeknek a nyomát, amelyeket annak idején Illyés Gyula kapott. Mindig új meg Új Tükörben nézi árva fiúhajjal övezett fejét:

„Tükröm-bükröm, mondd meg nékem, ki a legmellőzöttebb kismester a búzakaralással ékes magyar Körúton?” De Válasz sajnos nincs: 1948-ban megszűnt. A költő jelenleg táblaképirással foglalkozik; összegyűjtött duzzogásai nemrég jelentek meg.

Aprószent

Kert végiben vén diófa,
A tövében ül – mióta?

Kezében toll, nem kíván mást,
Csak íróasztalnyi szállást.

Csönddé fagyott hangja zengő,
Egész apró aprószent ő:

Csak igazán kicsi holmi
Tudja tüzet kicsiholni,

Teszem, egy kő, egy vakondok,
Egy kis ítésh, hogyha undok,

Egy kis Pest és egy kis presszó,
Egy kis tréfa, szellemes szó,

Szóval, ami – igaz, bátya? –
Ezt a kicsi hazát bántya.

Vár rá tehátlan a munka,
Fordul ilyenkor a múltba,

Mely is, hisz nincs drágább anná,
Tolla hegyén vál Arannyá,

Ő meg kezd új lázban égni
(Csak az az új, ami régi!),

S köszörülvén merész hangját,
Hozzánk vág egy epésgrammát.

Elégia

Hol vagy, régi Emő? Nagyanyányi lehetsz
te is, úgy ám!

Jössz-e velem *mizselyegni* megint? Csak
volna fogad még,

Megcsiklángna, csupán hevenyén, 'sz
tudod, úgy, ahogy akkor,

Míg – két fölbokorult-hergelt,
csupatűz-fülű golyhó –

Durcika-lesre inaltunk volt be a
Kis-Bögölyösbe,

Hajh, de minek? Tudom én? *Szicsorám* is
lassan elemhed,

Künn a *bigonyban* eső szömötéll, s neved
én, Imi bátyó,

Elfeledett rokonod, már hasztalanul
hugozom szét:
Mit te *velem* míveltél akkor a pörhönye
füben,
Épp ugyanazt teszi *rám* – ládd-é? – a jelen
s az utókor.

Az elnémitott költő

Imádjátok Fifikust, mi?
Neki hurrá, nekem *kusti*?
Nő a gaz, s a tölgy kidől?
No de énfelőlem *auch gut*,
Csanádi nem ismer alkut,
Főleg, hogyha nincs miből.

Reám Fifikus ha támad,
Befogom, be én, a számat
(Kisebb hang, nagyobb haszon),
S tűröm, öreg világ (*Old All*),
Hogy mindössze ezer oldal
Egybegyűjtött panaszom.

Csoóri Sándor

Hihetetlenül magányos költő: verseit többnyire teljesen egyedül írja. Mint Garcillyés Gyulorca legjobb magyar tanítványa, témáit általában meríteni szokta, helyenkint olyan mélyre, hogy már alig látszanak. Szegényparaszti származása ellenére képei a legjobb mesterektől valók, és aranyfácánokat is tart.

Ámulat

Nekem untig elég, hogy itt heversz előttem
a fák ringó mozdulataival,
hogy vérem bikája, mint az ebihal
fickándoz összevissza, fel-le . . .

Nekem untig elég, hogy itt állok az ég
jupiterlámpája alatt, ahogy
a tanyán készült kisminkelt filmhíradók
előtt állnék nagy, betelt lomhasággal.

Még köveket írok csak: kövek nélkül
meg hegyek nélkül mit sem ér a vers,
azután fákat – várjunk csak, ja persz,
hisz fák már vannak, fönns az első szakban.

Más nem is kell. Tested tökéletes,
amint magát a végtelennek adja.
Még az kéne, a kicsi végtelennek
hogy én legyek az apja . . . !

Csodálkozás

Írom a verset és csodálkozom,
megakad szemem mindig egy soron.

Hogy én találtam ki, ez nem vitás, csak
„az isten szakácsai zongoráztak”

– ezt nem értem. Hogy zongorát, szakács?!
S az istené? Ez ám csodálkozás!

Kérdőjellé görbedek magam is hát:
pacalt főztek ott tán a pianisták?

Nem telik be veled soha a lelkem,
roppant világ, te kifürkészhetetlen!

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Dobai Péter

Petur bán legbékétlenebb szépunokája. Kifakadásainak rejtett oka az, hogy a Dimitrovet nem telepítheti át Havannába, sem a José Martí repülőtér a Belgrád-rakpartra. Modern kelléktárában (vö.: avantgardrobe) jelen vannak az újmódi filozófiák (Volkswagen stb.) csakúgy, mint a német–magyar és francia–magyar szótár hiányzó lapjai, valamint idegen szerzők fontosabb művei eredetiben, a

saját bőrébe kötve. Mint poéta, az antik költészetből végre kidobta az egyik ká-betűt, meghasonlatairól pedig zárt helyen dolgozatokat is írnak. Regényíróként szintén jeles újitó, egyebek közt az ő nevéhez fűződik az egy helyben vágtató cselekmény feltalálása.

*Prejudikált ingerek
avec vitézkötés und leltár*

valahol elvesztettem a nagy kezdőbetűt
annyi baj legyen tant pis (voltaire) legalább
más vagyok
körben hullámfrázisok merev dűnéi egy
állig lefegyverzett napóleon modorában
ah wie schön (ahogy valamelyik klasszikus
mondta was weiss ich kicsoda)
ha a fejemre csináltok se de ha nem akkor
se ent oder weder (peter weiss)
betonbunker betonmértan betonrácsozat
betonfej betonung (nietzsche)
az előbb még azt is tudtam hogy voltaképp
mi bajom van
sag schon (goethe) akkor most
megismételhetetlenül mint egy
kafka-oldal n'est-ce pas (beckett)
lebrunzoljuk (soós zoltán) a bronzvezérek
metaforává züllött köztéri mosolyait
(mosoly = felhúzódó rictus a tézises

antitézises és protézises szájak végén
megnyugtatni a cinkosan sétáló
skanzenlátogatókat)
és számításba vesszük hol is hullhatott ki a
fejemből d'une façon momentanée
(ionesco)
tehát adva van potenciálisan (hajjaj!) a
józsefvárosi lakás úgymint por ejemplo
(che guevara)
a nagymama levendulás komódja és benne
a dédi legyezője natürlich (enzensberger)
továbbá a nachkaszniban a dédpapa bilije
és a nyamvadt kálnoky egyéb emlékei új
kiadásban
meg a törött rugójú sezlon (a
chippendale-garnitúra utolsó megmaradt
darabja puáh)
rajta hajad vörös terítőrojtjaival meg az
emlék felfújható fenekével
ahogy lento furioso (verdi) mint egy
rozsdás biciklikerek kinyikorogsz
jelenidőmből

Húsdarálók (Regényrészlet)

– Was sagen Sie dazu, mon général, hogy
ez a Vérhassy milyen absolute nem gentle-
manlike benehmolja magát? – kérdezte Ik-

lady, majd, hogy a tábornok nem válaszolt, hozzáfűzte: – Pedig nem tudom, mire olyan collet-monté ez a riesen-patriote, hiszen már a pákozdi Schlachtban is ő volt az egyetlen, akinek eszébe jutott retirálni. Nem szólva arról, hogy ha Terenczénél nem a retirátból csinál Festungot, akkor Görgeynek még most is kezében az abgelegt fegyver. Bizony, az európai szabadság ott vérzett el Vêrhassy terenczei árnyékszékén, Haynau avec aisance foglalhatván el Budivárát. Sa Majesté der Kaiser jót röhöghetett Schwarzenberg markába Schönbrunnban.

– Ezek már abgelaufen dolgok, mon cher colonel – szólt mélabúsan Ryczienswierski gróf. – Törökországban vagyunk, idegenek portáján, s itt már más a Naturgesetz. Egyetlen teendőnk maradand, a struggle for wife. Quant au reste, wie soll ich sagen, az néma csend, as Hamlet told it, caro amico. Ponyemájes?

– Továbbá – folytatta zavartalanul Iklady, ezúttal a szoba sarkában rángatódzó Kozierswojczechskihez intézve szavait –, ha Kiss és Nagy Révgalacsinszalóknál nem pikétet játszik a fássufniban, hanem fogja magát és bekeríti Doppelgänger generálisnak már Hódászvirányosnál ziemlich megfogyatkozott troupe-jait...

Odalépett a térképhez és obszcén módon fogdosni kezdte a Rábaközt.

– Úgy hallom, Dobaj pasa lányokat ígért nekünk estére – jegyezte meg a Singer nevű torlaszharcos, aki, mint szabó, Kossuth szakadt kleidungsstückjeit varrogatta volt nap-szállattól Világosig.

– Wie heisst lányokat? Kéjnőket!

– Lefekvőket a felkelőknek – plaszírozta bonmot-ját Savóssy-Schwalbennest Richárd ütegparancsnok, de még idejekorán elkapta fejét a repülő csizma elől.

Most váratlanul megszólalt Bem.

– Assez, meine Herren. Eleget bavardíroztak. Nekem Aktion kell, értik? Aktion, mégpedig möglichst rögton. Iklady, intézkedjék.

– Aktion?! – ámult el Ryczienswierski.

– Dobaj pasánál? Ausgeschlossen. Nem azért ülünk itt nála. De még ha húsz ívig kell is itt ülnünk, ilyesmire akkor se kerülhet nála sor. Unmöglich. Gondoljanak a politikai szituációra, uraim. Dobaj pasa nem akar lovat adni az angolok alá; másfelől, ha a dumától nem fél is, a cártól igen. Miféle Aktionban reménykedhetünk?

– Traktátusokkal traktáltatunk, mint holmi philosofterek – fakadt ki Zwierzsyhzbierczeholszychowalski, aki amióta a többiek közé érkezett, egyetlen szót sem szólt, annyi-

ra belefáradt a bemutatkozásba. – Mi, a cselekvés emberei! Unerhört!

– Die Periode der Gesundheit ist vorbei, nun sollen wir etwas den Kranken und Ermüdeten bieten – jegyezte meg Savóssy-Schwalbennest, nem tudni, miért.

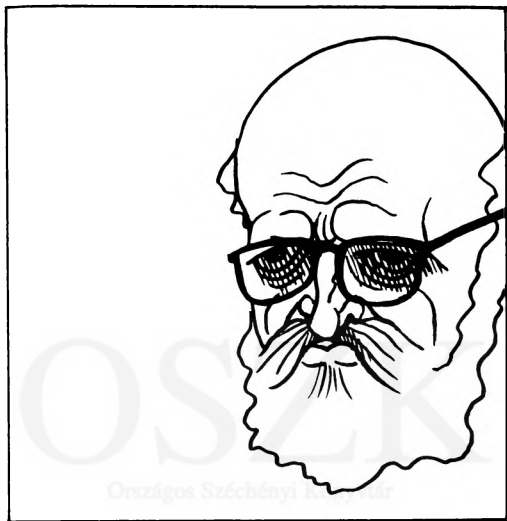
– Kossuth már a tengeren van – mondta eltűnődve Iklady. Az ajtóhoz sétált, megerősakarta a kulcslukat, majd folytatta: – Bien joué, Herr Gouverneur. Önről, éppen szinte bizonyos vagyok, még szivarkát is elnevezendek; mi meg itt legalább hatvan éves, korhadtt ajtókkal folytatunk liaisons. Wie nimmt sich das aus?

– C'est la fin – legyintett Ryczyński. – Néma csend, igen. Némán kisiklunk a históriából, meine Herrschaften. Néma batáron. Néma vonaton.

– Nähmaschinen – bólintott Singer, a szabó.

Azzal lefeküdtek aludni.

Erdélyi József

A magyar őstelevény küldte az irodalomba, de mikor már-már odaért, irányt tévesztett és csodálkozásában leült, több évre. Később ismét útnak eredt, hogy legalább etimológusként elismerjék, de amikor kiderült, hogy Badacsony neve nem a német „Bade schon”-ból ered, elkeseredésében végképp elhallgatott, sajnos nem mindent.

Szeressük magamat, gyerekek
(A „Legalább én zseni tartsak össze”
ciklusból)

Magyar gyepüt, magyar hazát
én daloltam a legszebben,
gyepüt, ahol meggyepáltak
és ahol beh gyepesedtem!
Van-e, aki magyarabbul
mondta azt, hogy „hücski-hajcski”?
Hogyha mostanában élne,
megdícsérne Pósa Lajcsi.

Csak magyarul daloltam én
violáról, estikéről,
kis hazámnak eszterágról,
eszterágról, esztikéről,
s még ma is: a mások verse
kutya-mocska, hemmi-hummi,
csak az enyém a remekmű,
csak azt nem bírom megunni.

Mégis, mire megöregszik,
mit meg nem ér szegény ember,
mások kapnak Oszkár-díjat,
s engem (!) szednek nonparellet
(pont engemet, a kisangyalt,
legkisebbet, legnagyobbat)!
Ottan, ahol nem lát senki,
engem mindig hátranyomnak.

No dehát most Karácsony van,
Karácsony van, szeretet van,
kisjézuskám, ezt a verset
azért írtam, amíg bírtam.
Békés dal kell, tehát öltök
derűs képet meg kamásnit,
s fogadjunk, hogy leközlnek
az Alföld-i ácsi-bácsik.

Fodor József

Századunk legmerészebb nyelvújítója, aki hosszú évtizedekig a napisajtóban dolgozott, mint ritmustördelő-szerkesztő. Közlendőinek felkutatására tudományos munkaközösség alakult.

Most a perc

Most a perc! Társ, elébb,
miként hajh, szél, idő!
Mint füst vág, bont, csak lép
acélra, vasra kő.

Perceim sokadvák,
mint rontok, napra nap!
Hág, füttyként, térd, a láb,
hogy él, tör, húrba csap.

Rigó kukorg, föl ím,
hegy, gát, mind vért, elem.
És csak nyelvtan szerint
nincs ebben értelem.

Itt a perc! Én elébb,
most hej, után, ti mind!
Vers új, mondd, új beszéd,
a tetszéstek szerint.

Földeák János

Ipari költő, a betanított segéd munkások lírai szószólója. Az üzemek fokozott gépesítése következtében költői témái annyira megcsappantak, hogy kénytelen volt áttérni prózára.

Láttam a szaktársakat

Megint láttam valamit. Mert nekem nem
elég, ha csak a HÉV-en látom a
szaktársakat.

Lám, Pulczberger elvtárs a Pesterzsébeti
Pappendekligyárban büszkén mondja,
hogy ő már szabad.

Láttam az üzemi étkezdét meg a mosdót,
ahol szép tiszta a szappan. . .

Ezek már sokkal többet keresnek, mint
régén az idősebb szakik a
Horthy-korszakban.

S míg elnézem őket, ahogy az enyvét
csirizelik, két kérges szememből könny
szivárog,

s elrikkantom magam: „Fájrontkor
schlichtolva rakjuk a pauknikat,
proletárok!”

Galambos Lajos

*Bor-, sör- és pálinkaügyi regények szerzője, a Szabad Esés című lap munkatársa. Kimért hosszú lépéseiről már messziről fölismerni. Többször is nekiveselkedett, hogy végre olyan könyvet ír, melynek ingatag, bár az alsóbb néposztályokból származó hőse legföljebb ha két-három szüzi nyoszolyán át jut el a népi demokrácia lelkesítő eszméiig, de erről végül le-
tett, mert nem voltak idevágó tapasztalatai.*

Egy sajtónyilatkozata szerint távlati elképzelései közé tartozik egy olyan regény, melyben már a teljes igazságot megírhatja, mármint hogy mijét nézte meg Marczi Pista a jászolban Balogh Bertának és viszont. Hősei hús-vér figurák ; sajnos, e kettőn kívül nem sokat mutatnak magukból.

Holnapra fölmelegszik ez a pocsék latyak

Csáklyás hó esett. Az emberek élém emeltek arcukat. Volt, aki sercintett. Szomjas vagyok, gondoltam. Disznóság. A minisztérium ideküld, én meg szomjas vagyok.

– Várjanak.

Átúsztam egy közép nagyságú tócsát. Jó, hogy mégsem hoztam pisztolyt, gondoltam. Most átázott volna. Vízipisztollyal meg úgyse mennék semmire.

Belebújtam a tele hordóba. Elkezdtem inni. Az emberek kint vártak, délutánig. Addig elvonult előttem egész életem: a pécsi nyilvánosház, a kocsmá, a mautner. És Szerén, mindig, mindenütt Szerén. Vajon most ő is sztrájkol-e?

Négykézláb jöttem ki. Fújtam egyet. A tömeg megszédült. Semmi baj, gondoltam, ha

megszédült, hát megszédült. Azért vagyok itt. Rámutattam az üres hordóra.

– Nahát.

Többet nem bírtam kinyögni, eszméletemmel együtt a fonalat is elvesztettem, és ájul-tan írtam a nyolc évvel korábban játszó-dó következő részt, amely szerint:

Csáklyás hó esett. A kisvasútnál nem volt senki, csak Vilma. Rojtos szélű kapcám van, gondoltam. Tudta, hogy Szerént várom, de azért csak jött velem engedelmesen. Minek csinálom én ezt? Nem elég, hogy úgy véresre vertem kishibás proli apámat, hogy anyám bánatában a kiömlött snapszba ölte magát? Szerén azért eljöhetett volna. Minek csinálom? Fekete szőr van a mellemen. Hét napig fáj a pofon helye, mondta a plébános úr, és én akkor hittem is, nem is. A Diákszövetséget azért mégiscsak megalakítottuk, nem tudom, miért, sosem volt valami erős gondolati árnyaltságom.

– A szádat! – vonított Vilma.

Kölcsönadtam neki, legalább valami jót is teszek ma. S különben is, ha felnövök, meg kell majd írnom, hogyan csinálják a serdülő kamaszok.

– Nem baj, ha megtudják?

– Frászt. Tegnap múltam tizennégy – sügta szégyenlősen.

Aggszúz.

– Akarod?

Lesütötte a szemét.

– Naná.

– Akkor jó, mert én nem.

Szeretem az érett nőket, de ami túlzás, az túlzás.

Hazáig követett, mint egy beteg tehén. Gonosz vagyok, gondoltam. Gonosz, mint egy kátyú. Csákyás hó esik, gondoltam. A kapám átázott, gondoltam. Hét napig fáj, gondoltam. Aztán, mivel igen belefáradtam a töméntelen gondolatba, felcsatoltam a korcsolyámat és elrohantam Szerénékhez, mert ha még nemi élet sincs ebben az istenverte regényben, akkor mi az ördögöt csináljak ezzel a kacifántos stílussal?

Megszállott utas Isten őszi Göncölszekerén

A kubikosok már másfél napja nem láttak rumot. Nem volt veszteni való időm, különben a titokban fúratott harminchét kútba esik egész addigi munkám.

– Nyugalom, emberek – mondtam. – Lesz rum.

Néztem a kérges, repedezett csajkáikat.

– Lesz rum – mondtam.

Álltak.

– Lesz rum.

Néztem.

– Lesz.

Mielőtt fölmentem a Rumügyi Igazgatóságra, betértem a bárba. A dizőz már föl volt rakva a gramofonra, forgás közben a meztelen lábaival cintányérozott és az Ávemáriát énekelte.

– Vízet – mondtam. – Féldecit.

Néztem a lábát. Meztelen volt a lába. Megittam a vizet.

– Még – mondtam.

Meztelen volt a lába és forgott.

Megittam a második féldecit is.

Már forgott velem a dizőz. Meztelen cintányér volt a lábán, és nagyon szomorúan ütötte össze.

A Rumügyinél éppen értekezlet volt. Vizei-Part vitte a szót. Hogy jénai üvegből kell építeni a nagy-alföldi főcsatornát, már jóvá is hagyták a tervet.

– Az évszázad végére minden alföldi kulacsba jut rum – mondta Vizei-Part diadalmasan, és átvette a kitüntetést.

– A kubikosoknak most kell a rum – mondtam. – A jénai üveg különben is drága.

– Tehát? – kérdezte Vizei-Part.

– Kutakat kell fúrni. Rögtön. Minden kocsmá mellett. Az alföldi kocsmák alatt összefüggő rumtenger húzódik, még a betyá-

rok létesítették. A kiaszott, repedezett ajkak helyén virágba borítom az alföldi orrokat. Ekkora rózsakrumplik lesznek belőlük, la. Mint az öklöm. Elárasztjuk velük a világpiacot. Filmet csinálunk belőlük. A filmből regényt. A regényből filmet. Túr-retúr. Az üvegcsatorna milliárdokba kerül. A filmek csak milliókba.

– Nem – mondta Vizei-Part.

Összeszorított foggal mentem haza. Tudtam, hogy igazam van. Túrni kell. Túrni és várni, míg megérkezik a miniszter fekete autója. Az majd megoldja a kubikosok gondját. Helyettem.

Aznap este nem aludtam. Forgolódtam az ágyon. Erika nehéz, betelt szuszogását hallgattam, s a dizőzt láttam, amint meztelenül forog velem az ágyon, és az Ávemáriát éneke-
li.

Nem jött az álom.

Sem a fekete autó.

Még hátravolt hozzá kétszáz oldal.

Garai Gábor

Mint tolték leszármazott, apjától egy egész toltékát örökölt, de úgy döntött, hogy inkább a saját tolldíszével fog ékeskedni. Érdemes költő; legnagyobb érdemeinek egyike az volt, hogy még az ötvenes évek végén fölismerte, miszerint szárnyas lónak túros a háta, és segített nemcsak a jobb féket, hanem a bal féket is leszedni a Pegazusról, mely örömeiben heves tűztáncba kezdett. Az említett állaton azóta is

ingajáratot bonyolít le a Parnasszus és az Olimposz között. „Háromszoros szaltó a lengő trapézon” és „Az útburkoló munkások hideg ebédje is az épülő szocializmus irányába mutat” című példabeszédeit csupán Pál apostolnak a korifeusbéliekhez intézett leveleivel mérhetjük össze. Költeményei leginkább görögdinnyére hasonlítanak: vörösek, magvasak, és helyenkint nincsenek Lőrinc híján. Alábbi verseit a „Kis csodák visszfénye az anyaföld emberi szertartásain” című kötetéből vettük.

Ars Poëlitica

Múlt s jövő egymást nem előzve
buknak elétek ajkamon:
nálam testvérként fognak össze
régí hang, újabb tartalom.

Hisz itt van még a levegőben,
túl környezetünk piszkain,
mit megcsodálhattunk Dezsőben:
az elegánsan tiszta rím.

És itt az olajozott strófa:
hogy ezt láttam-olvastam én,
mire elindul, mint az óra,
a precíziós költemény,

mert a hírről eszembe jut, lám,
hogy minden útból van kiút,
s hogy vár a társadalmi munkám,
hát lemondok egy randevút,

és én, ki álmatag szonettet
lehelnék, előrángatom
(várnak a közéleti tettek!)
marsall- és stafétabotom;

harcosként is a folytonosság
hagyományos műgondja int;
s idekölcsonzik a borostyánt
fanyalgóbb toll- s kortársaink.

Nem! Több, mint kortárs: szinte
szomszéd
Illyés és Szabó – a Nyugat.
Be jó, be jó, hogy van botom még
új verssé ütni nyomukat!

Párizsi sanzon

Ez Párizs Könnyü nők Izé
Az Elysée A Colisée

Ümanité Pariszoár
Ámde sehol egy pisszoár

Cukrászda Crème de vanille
Csakhogy kevés a napidille

Jaj néger lotyók Place Pigalle
Az embernek hány napig alle

Olcsó fasírt bűdös hotel
Nem felejttem a harcot el

Az ember ne legyen laza
Pas un sou Indulás haza

Tavaszi üzekedés

A gyöngé rügyekben a nedv kering,
készülnek, mint e vers is, a virágok
pirosra nyílni ősi rend szerint,
s én frissen tépett fűszálamba rágok.

Nézem: a madárhad a szelet issza,
mely ott csattog a zászlaink fölött.
S a föld, amit nem adunk sose vissza,
új életet és trágyát gőzölög.

A vízben apró compók és kelék
élik a hon szépülő életét,
mind minket áld, s ez nem afféle
agyrém:

hétfőre kedd jön és a keddre szerda,
reánk szavaz a méh, légy, hal, gazella,
az üzekedő, több kötetnyi nagy-Brehm.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Gáspár Margit

Három budapesti színháznak is igazgatója volt, de életben maradt. Óvatosságból mindenestre inkább a Comédie Française-ről írt regényt, mely a nagy francia forradalom idején játszódik és a „Biztonság nélkül gyújtó isteni szikra” címet viseli. (A mű dramatizált változatát a Vidám Kínpad készül bemutatni.) A szerző sokszínű paróka- és sminkmesteri tájékozottságáról tanúskodik, hogy míg „Új is-

teni szikra Thébában” című darabjában az üldözött vöröshajúak, említett regényében a véreshajúak állnak a cselekmény középpontjában. Az általános fejetlenség napjaiban az életről rövid fejhosszal lemaradt operettkirályról, a dagadt Capet Lajosról szól a szerzőnek „A mázsák neveletlen gyermeke” című könyve. Az alábbi regényrészlet a Comédie-ről szóló mű 8012.-ik és 8013.-ik oldalán található.

A függönyt fölhúzzák, a többieket lefejezik

A Comédie-t akkor hagytam ott, amikor a forradalom Színházi Tanácsának parancsára betiltották a sűgolyukat, és elrendelték besűgolyukkal való helyettesítését. Az utolsó előadáson, emlékszem, Talma egy blüettet adott elő, pontosabban olyasmit, amit a majdan eljövendő XX. században annak fognak nevezni, de én ezt még nem tudhatom, hiszen egyelőre 1831-et írunk, s amiről mesélek, pothomme negyven éve történt. Szinte hallom Bartholomeo barátom fejcsóválását: „Már megint összevissza kapkodsز az időben, szegény olvasó már azt se tudja, hol áll a feje.” Mentségemre szóljon, hogy ezt egy adott pillanatban még egy Danton se tudta; mi több, később megértük, hogy maga a mindig szo-

borszerűen nyugodt Robespierre is elvesztette a fejét, mondhatni egy életre; igaz, ez szintén csak később következik majd be, most még csak Talma blüettjénél tartunk, melyre azért került sor, mert darabot játszani nem mertünk: féltünk, hogy királydrámáinkkal magunkra vonjuk a nyomozók és nyaktiloszkópusok haragját. Még Shakespeare látszott a legkockázatmentesebbnek, különösen mivel Hamletet egy középiskolai angoltanár átírta happyendes táncos revünek (jujj, ezért az anakronisztikus happyendért majd megint hallgathatok Bartholomeótól!), de amikor a színház belefogott, a premieren Robespierre olyan marcona képpel ült, hogy többen már attól tartottunk: a következő felvonás helyett felhúzás következik. Hiába, a puritán Robespierre gyomra nem vette be Shakespeare röneszánsz bővérűségét, mi pedig réműletünkben azt se tudtuk, vajon Robespierre-től kell-e jobban félnünk, avagy Shakespierre-től, maradt hát a blüett, megspékelve egy, a régi rezsim haláltáncát jelképező francia kánkánnal, melyet a tánckar adott elő. Sajnos, a botrány már akkor kitört, amikor a nézőtéri erénybiztos észrevette, hogy a lábukat emelgető hölgyek alsóneműi ollóval vannak kivágva a kritikus helyen, ami szerintem csakis a megátalkodott royalisták provokatív műve lehetett, bár voltak, akik megesküdtek

(a király életére), hogy a dologról csakis a kissé vehemens Talma gátat nem ismerő virilitása tehet.

Később a vérbírószágon a vérügyész azt vetette az igazgatóság szemére, hogy úgy látszik föltett szándéka minden kánkán egy csomót keresni, pedig a Konvent a megmondhatója, milyen keveset kerestünk akkoriban, hiszen a bevételeket a fejvételek jócskán megcsappantották. Egyszóval, a lyukas bugyogókat nem össze, hanem szőröstül-bőröstül szegény Fleury nyakába varrták, mert történhetett ezekben a fenekestül fölfordult időkben bármi, mindennek a színész itta meg a levét. Nehéz sorunk volt azokban az években, az már szentigaz. (Akarom mondani, Saint-Just.)

No de nem is ezt akartam elbeszélni, hanem Talma életregényét, vagyis a Comédie Française történetét, pontosabban a francia forradalom hiteles lezajlását, akarom mondani, ahogy Talma életében a Comédie szempontjából a forradalom kinézett, illetve ahogyan a forradalom idején Talma és a Comédie viszonya alakult, de félek, hogy ez így egyszerre legalább három téma, ha nem öt, ezért inkább általában mesélek majd az akkori viszonyokról, tehát hogy ki kivel, hány-szor és milyen helyzetben. Hogy mást ne mondjak, itt van teszem Corday Sárlott esete

Marat-val a fürdőkádban. Hiába fenyegetőzött Corday, hiába Sárlott bizony, hiába rántotta elő a kését, Marat még a fürdőkád langymeleg vizében sem állt kötélnek. Másfelől, ugye, mindenki tudja, hogy André Chénier-nek, a költőnek volt a legszebb halála, mert őt meg Corday-n vitték a vesztőhelyre. Ez is operett, az is operett! Hiába, ezek a franciák aztán tudják, hogy kell élni. Még a legnagyobb Sorbonne is. Egy kalandfilm ehhez képest kismiska.

(Bartholomeo ráncigál. Kalandfilm törölve. Kismiska helyett Petit Michel.)

Talma, Danton, Camille Desmoulins és a többiek gáláns ügyeit, a külpolitikai helyzetet és a Vendée-lázadást majd egy másik lefejezetben, a „Férfiatlanítás guillotine-nal” címűben mondom el. Addig is pá-pá, aludjanak jól.

Goda Gábor

Irodalmunk élő klasszikusa, az Élet és Irodalom levelező tagja, aki levelenként kapja a borostyánt. Fél életműve márványba vésve áll azokon a kiselejtezett kávéházi asztalokon, melyek lapjára – papír híján – a harmincas években műveit róttta. Életművének másik fele jórészt utazással és elmélkedéssel telt; bejárta mindazokat a földrajzi és szellemi égtájakat, melyeket Thomas Mann és emennek nyomá-

ban Déry Tibor, de a legszívesebben ma is Iróniában utazik. Abszolúte polgári foglalkozására nézve önvizsgálóbíró; tőle származik a mondás: „Költeni annyit tesz, mint ítélőszéket tartani önmagunk alá.”

Négyszázhuszonhetedik levél

Annak idején sok mindenről beszéltünk, tulajdonképpen mindenről; de soha még véletlenül sem tettem említést neked mesébe illő gyávaságomról. Nem akartam, hogy egyetlen pillanatig is azt hidd, kérkedem. Faggattál, miért nem léptem be a pártba a felszabadulás előtt. Te ragyogó ideológus voltál, mindig is sokkal jobban ismerted a klasszikusok tanításait, mint én; én ezzel szemben jobban meg tudtam ítélni, hány olyan csárdás pofont kaptam volna, ha belépek, amelyet ily módon, hogy csak eszmeileg drukkoltam a párt győzelméért, megtakarítottam magamnak. Te, ha kellett, kívülről felmondtad a parasztpolitika lenini hármasszabályát; de mit tudtál azokról a szabályos hármass pofonokról, melyek közül az elsőt a Horthy-pribék, a másodikat a fal, a harmadikat pedig a cella padlója adta? Nekem éppen elég volt, amikor zászlósi egyenruhában bejött a kávéházba a snájdig Radocsay és meg-

akadt a szeme rajtam, aki éppen egyik felvilágosult novellámat körmöltem a szomszédos asztaloktól összekunyerált papírszalvétákra. Emlékszem, egyszer annyira elfogott egy ilyen pillanatban a rémület, hogy szándékosan földre ejtettem a ceruzavéget, s addig keresgéltem az asztal alatt, míg csak a pincértől meg nem hallottam, hogy a szóban forgó Radocsayt a népbíróság elítélte. Én – szó, ami szó – olyan gyáva voltam, hogy az már direkt hencegésnek tűnhetett volna; inkább hallgattam. Hogy is értetted volna meg, hogy végeredményben számos jó elvtársamat menttettem meg a be nem lépéssel? Mert én az első durvább hangra legalább egy tucat nevet képes lettem volna beköpní, amilyen gyáva vagyok, és ma nem mernék a tükörbe nézni, amit pedig így, hogy agyafúrta és a kellő marxista rugalmassággal elejét vettem egy potenciális, bár valószínűsíthető árulásnak, nyugodtan megtehetek, hiszen ma is az az Adonisz vagyok, aki korábban.

Hogy is mondjam? Én az eszemmel pótoltam a bátorságot, ezen közben természetesen a legőszintébb tisztelettel viseltetvén a nálam többé-kevésbé, de általában lényegesen szerényebb szellemi képességekkel megáldott – vagy megvert – elvtársak iránt, akik kevesebb zsűzsmannal rendelkezvén, persze nem tudhatták, hogy voltaképpen ők is gyávák

von Haus aus, csak éppen kénytelenek – ennek fölismerése híján – bátraknak lenni, helyettem is. Te pontosan tudtad, mit írt Hegel a dialektikáról, de az emberi léleknek ezt a rendkívül bonyolult dialektikáját nem sejtetted; téged is ennek nem-tudása óvott hát meg attól, hogy gyáva légy, engem meg az önmagam ismerete attól, hogy könnyelműen nekikezdek bátornak lenni, ami eleve reménytelen próbálkozás lett volna, mégpedig olyannyira, hogy kérdés, egyáltalán mi történik, ha másnak próbálok lenni, mint ami vagyok, s lehet-e voltaképp más az ember, mint aminek mélységes meggyőződéssel tudja magát? S ha más lettem volna (következésképpen, ha ma is más lennék), akkor ki derítené föl ma helyettem az Élet és Irodalomban a gyávaság roppant nemzet- és forradalommentő szereplehetőségeit?

Mindezt aligha értetted volna meg; másféle emberek közül jöttél, s óhatatlanul mellőngetésnek vetted volna szellemi képességeim és belőlük fakadóan hősvé vált begyulladásom hangoztatását; amitől nemcsak téged akartalak megóvni, hanem elsősorban magamat, aki olyan véghetetlenül szemérmes voltam és vagyok, hogy a bőr lesült volna a képemről – s lesülne ma is –, ha azt hiszik rólam, hogy krakéler módjára hencegek. Szó sincs róla! Én sosem hetvenkedésből szapu-

lom magam; én tudom, hogy egy leköpni való senki vagyok melletted; bár az is igaz, hogy mint született – és valljuk meg: zseniális – író, lényegesen előbb és pontosabban láttam, mint te, mi is fog történni ebben a gömbösgyulákkal és serédijusztiniánokkal díszmagyarló szerencsétlen országban, ahol – keserűen kell kimondanom! – a tömegekben egyszerűen nem volt mersz tenni is valamit sorsuk megváltoztatásáért; s ugyanígy pontosan előre láttam a saját szerepemet is, amit te soha, hiszen nem voltál zseniális író, s ezért nem tudhattad, amit én, hogy az élet és benne a munkásmozgalom nem egyszerűen vagy fehér, vagy fekete. . . akarom mondani, vörös; hogy tehát rendkívül bonyolult módon van benne elrendezve minden; amely fölismerés nélkül csak eltévedhetnénk a történelem útvesztőiben, aminthogy el is tévedtek benne később, Rákosi idejében annyian, főleg persze megint a bátrabbak, mert én, ugye, csak meghasonlítottam, azt is mindössze egészen mélyen magamban, hogy ne keserítsem el még jobban elvtársaimat, köztük téged; ám el nem tévedtem, amire büszke vagyok, s ennél fogva ismét csak sikerült elkerülnöm egy csomó nyaklevest meg küblizést, amelyek mit használtak volna a mozgalom ügyének? Ezt fölmérve magamban, lebújtam az íróasztalom alá, és csak akkor tápászkod-

tam föl, amikor meghallottam, hogy az újmódi Radocsay-félék is eltűntek a történelem süllyesztőjében, melynek tetején csupán az erőviszonyokat helyesen értékelő, szerényen és szemérmesen meghúzódó, befelé élő, okos forradalmárok képesek huzamosabb ideig megmaradni.

Nem, nem mondom, hogy a hozzám hasonlók, mert ezt megint önreklámozásnak vennéd, holott csak azt akartam mondani, hogy forradalmár is többféle van: mert az ostobábbja persze mindjárt ajtóstul rohanna a börtönbe, amivel legföljebb a smasszereket szolgálná, nem pedig a munkásmozgalmat, amelynek védelmében mindezt írom, egyetlenem.

Országos Széchényi Könyvtár

Görgey Gábor

Költő és hadvezérsarj. Kezdetben nála is vala az ige, s később is csak a verseiből tűnt el. (A becsületes megtaláló kéretik tetszése szerint visszarakosgatni a sorokba.) Tehát alanyi, ám semmiképp sem állítmányi költő, s mint ilyent, főleg a legrégebbi korok (vaskor, keresztény ókor, gyermekkor) foglalkoztatják. Színműíróként elsősorban „Ipi-apacs, egy-kettő, ide a halefot, és télah” című, egész társa-

dalmat betöltő darabjával aratott nagy sikert. Egyfelvonásosaiban a valóságot a talpáról a feje tetejére állítja, mint Hegel Marxot, amivel objektíve ideális feltételeket teremtet saját groteszk színpada számára. (Odajár a szimbólumos a szimbólumával szimbólumozni minden este.) Megjegyzendő még, hogy virtuóz tudora a nyilvános – tehát mind a vöröslámpás, mind a táblás – házaknak; az egyéb közhelyeket azonban a családjában örökletes harci hévvel rohamozza, ugyancsak örökletes sikertelenséggel.

Kitöltős vers

Hát megint egy. Én is eggyel megint.
És az idő csak egyre. Régi nóta.
A fűz is, lám. Olyan az ága, mint.
Én is lassan. S ez így. Már hetek óta.

És egyszerre belém: az ősz. Az ősz fej.
Hogy ezt is meg kellett! Rőt fák alatt.
Pedig hát valaha. (Ide a közhely.)
Minket is egyszer. Mint az áradat.

Hol az a régi. Mikor még mezítláb.
Ezt is minek. Darabot kéne inkább.
Lassan már nagykabát. Nedves padok.

Verbénák. Súlyos tócsákat a bukszus.
Én meg e verset. Ez is tiszta lukszus.
S egyáltalán, minek a mondatot.

Népülőfürdő (Egyfelvonásos)

Mikor a függöny fölmege, egy, az egész forgószínpadot betöltő félreeső helyiséget látunk. Középen egy laktanyára méretezett, színarany klotett, két oldalán egy-egy ugyancsak monstre méretű arany bidé. A szín egy-két pillanatig üres, amíg a közönség magához nem tért meglepetéséből. Az első három-négy előadás után a szünet rövidebb is lehet, Pesten úgys mindenek rögtön híre mege. A néhány pillanat elteltével belép jobbról a Mester, a Segéd és az Inas. Az utóbbi ládákat cipel.

MESTER. Na, uraim, ez volt az utolsó cigarettaszünet. Nemsokára fájrönt, addig kispurcoljuk a feltniket a zsilipkamrában, és beillesztjük a billenőhornyot a spáznik közé. Jöjjön, segéd úr.

Mester és Segéd a kétoldalt a víztartályig, mint valami erkélyhez vezető márványlépcső egy-egy oldalán fölmege. Segéd magával viszi az egyik ládát. Fönn kinyitja.

SEGÉD. Ez a hólyag megint a másikba tette a Pauker-lőcsöt.

INAS. Nem lát a szemétől.

SEGÉD. Né csak, véletlenül tényleg ide tette. Megvürcoljam az ékcsatokat, mester úr?

MESTER. Majd pont magukra várok. Már rég megvürcoltam őket. És leszedtem a spanglikat a kamzekniről. *Szerszámot vesz elő, dolgozni kezd.* Öt perc, és jöhet a polgármester úr az ollóval.

INAS. És mit fog átvágni?

SEGÉD. A te nyakadat, mamlasz.

MESTER. Inkább a keze járjon, segéd úr. Gyerünk, gyűrűzze föl a spaltot, a búzenhalter még nem zár rendesen. Majd a polgármester úr fogja tudni, hogy mibe vágjon itt bele.

INAS *míg a másik kettő dolgozik, a vécécsé-
zéhez lép, belebámul.* Istenem, de szép. És milyen gyönyörű habos íze van benne. Biztosan pezsgő. Hacsak nem a segéd úrnak volt képe... *Ijedt pillantás fölfelé.* Pedig ez a hely másra vár. Érzem. Elképzelem, amint beszökell ide egy szép fiatal lány, és ráül. Körülötte csupa illat lesz minden. Arpézsmaparfőm...

SEGÉD. A mocskok... Mester úr, ennek már megint azon jár az esze. Hallotta, miket beszél?

MESTER. Este el kell vinni a polgármester-néhez, hogy be ne füljék az agya. Ha rendesen megdolgozza a nacsasaszszonyt, a polgármester úrtól még ordót is kaphat.

POLGÁRMESTERNÉ *balról be, mint farkas a mesében, csak Piroska helyett egy lila öltönyös fiatalember oldalán.* Látja, Arnold, hát ilyen lesz. Mit szól hozzá?

FIATALEMBER. Kedves lenne máris kipróbálni. Természetesen önnel, asszonyom.

POLGÁRMESTERNÉ. Ó, a kis rosszcsont. Nem tud várni, amíg a férjem felavatja? Már csak néhány perc. Addig jöjjön ki a térre, az öné akarok lenni. Ma még mindössze tizenhárom kalandom volt cakkumpakk, s nekem kell jó példával hálnom a többi hölgy előtt. *Szerelmesen kivonulnak.*

MESTER. Na, segéd úr, már csak a halznit strégolom rá a huzalfogóra, így ni, és már kész is. Jöhetnek a vendégek! *Segéddel összezsomagol, lejönnek.*

SEGÉD. Mi is itt lehetünk az esti murin?

MESTER. Lehetni lehetnénk, de az engem már nem érdekel. Csak a munka. Ha én már nem cühtolhatom a stalcnikat... *Kipróbálja az egyik bidét.* Sosem találja ki, mi szökik fel ebből. Cordon Bleu.

SEGÉD. Az mi? Fertőtlenítő?

INAS. Ennyit se tud? Kék szalag.

SEGÉD. Akkor hát azt fogja átvágni a polgármester úr. *Mesterrel jobbra el. Az Inas még marad.*

INAS *révülten*. Ha most beszökellne az a szép lány, mint valami gazella...

POLGÁRMESTER *hatvanas, kopasz férfi, balról be, előljárókkal*. Uraim, ezennel ünnepélyesen átadom városunknak az új létesítményt. Jöjjenek, urak, mindjárt birtokba is vesszük. A dolog nem tűr halasztást.

A forgószínpad lassan elfordul, míg a szereplők körülállják a vécékagylót. A színpadon most kis étkező jelenik meg, bokszokkal. A vécésmámi kinézetű Gebinesasszony éppen tányérokat rak föl.

INAS *kis szünet után kétségbeesetten berohan, magasra emelt kezében kétélű düzenhalcni*. Én ezt nem tudtam! Nem tudtam!

GEBINESASSZONY. Mi történt?

INAS. Ezek a vécésészéből levest esznek, a bidéből meg isznak!

GEBINESASSZONY. Na és? Mi van abban?

INAS. Cordon Bleu!

GEBINESASSZONY. Egészségükre. Tegye már le azt a fegyvert. Hogy ezt egy Gör-

gey-figurának még mondani kelljen...

INAS. De nekem sürgősen ki kell mennem!

És azt hittem, hogy ott majd lehet...

De ezek ott esznek-isznak! Ez meg nem vár!

GEBINESASSZONY. Nyugodj meg, fiacskám, a legjobb helyen jársz. Ez itt a nyilvános illemhely. Nesze, válassz magadnak egy bokszt, tányért mindenütt találasz, meg papírszalvétát is, most tettem tisztát. Csakhogy itt előre kell ám fizetni!

INAS. Előre? De hát miért?

GEBINESASSZONY. Mert ennél a szerzőnél mindig minden fordítva van, még nem tanultad meg?

Országos Széchényi Könyvtár

Hegedüs Géza

Foglalkozására nézve hegedős-gejzír. Tizennyolc évvel ezelőtt volt egy olyan hónap, amikor egyetlen történelmi regényt sem adott le ; mint utóbb kiderült, akkor írta meg műfordítás-kötetét és mind a százkilencvenhárom hangjátékát. A színifőiskolán gyorsírást ad elő. Az illetékesek jelenleg egy olyan új, nagy forgalmú könyvkiadó alapítását tervezik, mely csupán az ő műveinek megjelentetésével foglalkoznék, „A szürkék hegedüse” néven.

Szent őrjöngés éjszakája

I. fejezet

A város már egy hete rettegett. Egyesek azt beszélték, hogy december utolsó napján Szilveszter lesz, és azzal vége is az évnek. Mások, a kevésbé ijedősek és bölcsebbek csak legyintettek, de nem tagadhatták, hogy a rémület szele őket is megcsapta. Lelki fülükkel már hallották végigriogni az utolsó ítélet papírtrombitáit a Nagyfórumon, ennél fogva ijedtükben kétszer ebédeltek, kétszer vacsoráztak, és egy regény helyett kettőt írtak meg azon a héten; ami biztos, az biztos.

Rizottó császár nem tudta, mitevő legyen. A német lovagok erre rángatták, a római patrícusok arra.

– Istenem, de ha én egyikük malmára sem akarom tolni a szekeret! – sóhajtott.

A császár szerette a római patrícusokat. De a császár a német lovagokat is szerette. (Német-római császár volt.) És ez így ment hetekig.

– Hja, nem lehet egyszerre kétfelé menni, fiam – mondta neki végül a pápa, aki a maga korában zseniális számtantudós volt, épp ezért a maga korában találta föl az azóta is elfogadott tételt: $2 \times 2 = 4$.

Hajaj, dehogyisnem lehet kétfelé menni,

válaszolta kis híján Rizottó császár, akár tizenötfelé is lehet, csak szerződés legyen; de idejében visszanyelte. Annyit ő is tudott matematikából, hogy kétszer kettő néha öt, s ezért a német lovagok meg a római patríciusok helyett Macaroniát, a kőkeblű özvegyet választotta.

LXXXVI. fejezet

A város már *két* hete rettegett. Az emberek háromszor ebédeltek és négyszer vacsoráztak. Jön Szilveszter, a szörnyűségek napja. Mindenki részeg volt, pedig még hol volt Szilveszter! De ami biztos, biztos.

Rizottó császár is mámoros hangulatban (de mecsoda különbség!) osont be Macaroniához, akinek kőkeble a nagy rumliban olvadozni kezdett. Egy mérgezett tört mindenestre tartott a keze ügyében, az ember sose tudhatja. (Ettől a törtől függött Szilézia, Burgundia, Grönland, a gerolsteini nagyhercegség és Dél-Burma további történelme. Ha beledöfi: Szilézia, Burgundia stb. szabad. Ha nem döfi bele: majd csak adódik valami.)

– Te?

Macaronia megremegett.

– Hát mégis?

– Mégis.

A tör hegye lágyan rezgett a láthatatlan hüvelyben. Európa még nem sejtett semmit.

– Csak téged, csak neked, már akkor is, folyton és mindig – szakadt föl végül az özvegyből. – Mindig is, azelőtt is, régente, hajdanán, örökre. Még a boldogult uram életében is, igen, tudd meg, te pancser, most már mindegy, utóvégre Szilveszter van. Csak nem akartam mondani, akkor oda az olvasó meglepetése. És most megtartalak magamnak.

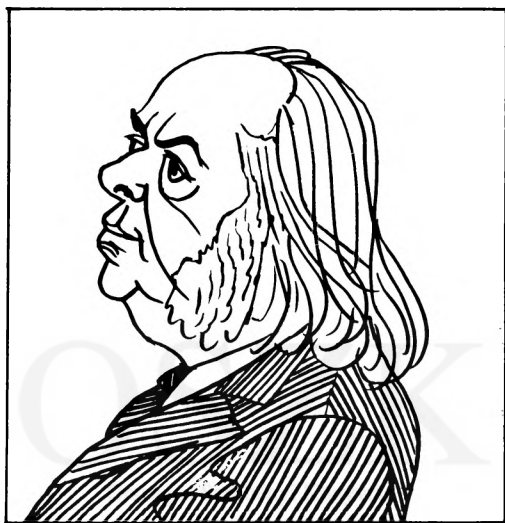
Azzal elővette a tört.

Szilézia, Burgundia stb. felszabadult, az osztályviszonyok több államban megváltoztak.

A pápa elégedetten bólintott, és a mondanivalót egy palatáblára írta föl a kispapoknak, hogy valamennyien jól megjegyezzék:
 $2 \times 2 = 4$.

Országos Széchényi Könyvtár

Hernádi Gyula

*Fantaz Hunor és Fantaz Magor kései le-
származottja, aki egy Deszkakolostorból
egyenest a péntek lépcsőin ereszkedett alá az
irodalomba. Később a meztelen valóságot föl-
táró Jancsó Miklós korai pornó-filmjeinek lib-
rettistájaként keltett fel- és némelykor áttű-
nést, abban az időben, amikor a neves filmren-
dező még nem ment a harangok után Rómába,
forgatni. (A nézőt.) A szerző immár klasszi-*

kus jelmondatával – „Lázálmodozni kell!” – vált közismertté. A nép ajkán leginkább élő, minden kifutófiú által betéve fűjt novellái: „Paranoia-paraméterek”, „Imaginárius oda-visszapergetés”, „Szibillikus antihierarchia”, „Manifeszt koeficiensmérő protézis”. Alább olvasható írásai közül az elsőt egy ifjúkori novelláskötetéből, a két másikat a „Logikai játékok kétkapura” című agytorna-gyűjteményéből választottuk ki Darwin nyomán, azaz természetesen.

Székesegyházak és bikák

Akkor már kinn álltunk a parton. Kis kék székesegyházak lépdeltek át a folyón. Felénk lépdeltek a kis lila székesegyházak.

– Tudod?

– Tudom.

– Örökké?

– Örökké.

Nagy foga volt. Nagy fehér protézisek kattogtak át az összekötő vasúti hídon. Felénk kattogtak a nagy sárga protézisek. Olyan volt az alkony, mint egy nagy, vörös hentes. Félttem.

– Csak te.

– Csak te.

Akkor indultak el szeméből a fehér egerek.

Kis lángszemű egerek indultak a szeméből kifelé. És ő nézett. A szeméből. Lassan dőlt el mellettünk tizenhárom fekete cylinder.

– A házak – mondtam én. – Látod a házakat?

– Csak te – mondta ő. – Tudom. Örökké. Most.

Nagy éjszakabőrű bikák rohantak bennem. Feléje rohantak a kis éjszakabőrű bikák.

Később elment, a férjével.

Kozmikus szférák

1. A szinopszis

Sporm, a tudós, az Agylagyulás nevű kozmikus szférában élt, a III. időszámítás 42. évezredében. Hogy e szféra fölött hány makrokozmosz, alatta hány mikrokozmosz sáv helyezkedett el, még ő sem tudta. Pedig ő volt az első, aki fölfedezte a szenzációs titkot, hogyan lehet a tulajdon világa alatt közvetlenül elhelyezkedő mikroszférák bármelyikébe eljutni.

Fölfedezését publikálta, s ezzel magára zúdította tudóstársai, valamint az egész művelt kozmoszféra haragját. Sarlatánnak bélyegezték, s rá akarták venni, vonja vissza képtelen

állításait. Amikor erre nem volt hajlandó, a tudomány nevében halálra ítélték.

A kivégzés kijelölt időpontja előtti órában a sokat szenvedett Sporm az általa fölfedezett eljárás révén átlépett egy cellájából kegyérgalacsin egyetlen minimonjába.

A magukat földlakóknak nevező minimonbéliiek istennek, a makrovilágból (ahogy ők mondták: égből) jött közeli hozzátartozójaként üdvözölték. Dánikve Sporm pompásan érezte magát köztük, kivált, ha meggondoljuk, hogy Agyagyulásban szenvedett. Az elhagyott szférájában akkor már mindennapos eljárások alkalmazásával egyetlen hallal jóllakatott ötezer embert, meggyógyított halálos betegeket és föltámasztott halottakat. „Jesszasz!” – rebegték helyi dialektusban a megrémült és felbőszült hatalmasok, majd ők is pörbe fogták. Spormot két lator társágában keresztre feszítették, ő azonban még idejében átszökött a lábát átverő szög egyik minimonjába, s eljutott a mini-mikrokozmoszba, ahol emberelőtti világba csöppent. Éppen hozzáfogott volna, hogy az egyik csinos majomhölgyel kötelességszerűen megkezdje a majom emberré alakításának folyamatát, amikor irtózatossá, megmagyarázhatatlan katalizma pusztította el a világot, benne őt magát, valamint a felsőbb szférabeli földieket és maxi-makrokozmoszbéli tudóstársait.

2. ...és ahogy létrejön

H. Gy. hiper-maxi-makrokozmoszbéli író szerelem után kinyúlt az ágyból, szájába tett egy cigarettát, kivett a dobozból egy szál gyufát, és rágyújtott. A láng föllobbanásának pillanatában mindazok a mikro-, mimikro- és minimikro-világok, amelyek a gyufa foszforfejének minimonjaiban helyezkedtek el (köztük Agylagyulas, a Föld, valamint a majmok szférája), egycsapásra megsemmisültek.

– Így ni – fújta ki a füstöt H. Gy., és jólesően kinyújtózott. – Ebből is lesz vagy három flekk.

Programhiba

– Á, rég nem láttam! Hogy van?

– Rücskös, megfogalmazott fiákerek lobognak a halottak fogai közt.

– Hogy micsoda?

– Kicsi, görbe kövek hozzák szárnyukon Szent Sebestyén porig alázott fuvarleveleit.

– Ahá. Persze, persze. És ez mitől van magánál?

– Egy számozatlan öregasszony méhe meglegyintette a hold fekete angyalait. Tehervonaton.

– Szegény barátom. Hogy ezt kellett meg-

érnem! Emlékszem, egyszer nekem is volt kábelösszeroppanásom. Nekem! Egy Z 12-es robotnak! Pokolian kellemetlen. Egy álló hónapig voltam a kórműhelyben. Tudja, mi-ből jöttek rá, hogy baj van? Levelet írtam Giscard d'Estaing francia elnöknek, hogy jöjjön el Gödöllőre, ott van eltemetve Grószártig Izidor vegyeskereskedő, aki nem más, mint a kis Lajos Károly, más néven XVII. Lajos, akit annak idején sikerült kiszöktetni a párizsi Temple-ból, s aki aztán Dányban benősült egy krájlérájba.

– És eljött?

– Kicsoda?

– Giscard d'Estaing.

– Maga tényleg meg van hibbanva. Nem érti, hogy nem ő volt a flúgos, hanem én? Hisz mindenki tudja, hogy XVII. Lajosból felnémet orgonista és fűvész lett, Theodor Ärschelgrüber néven! No de hagyjuk. Magával mi történt tulajdonképpen?

– Kaszárnyák kiadatlan szögfüggvényei a leheletem. Sok sóval.

– Az már baj. Van egy ismerősöm, nyugalmazott számvevőszéki ülnök. Annak is ez volt, csak neki borssal.

– Az Assisi Szent Ferencbe oltott leltári árnyképek és a nagyujjam bütyke között egy személytelen monostor vitorlázik, egy szál késbe öltözve. Notesze is van. Habszivacs.

– Nézze, Hernádi, ne ugrasson. Maga nem egy Z 12-es robot, akit kábelösszeomlással kórműhelybe kell vinni. Maga hulla kényelmesen terpeszkedik itt a presszókávéja mellett, és csak úgy ordít magáról, hogy kutya-baja. Hát miért teszi magát, mintha valami üzemzavara volna? Engem akar froclizni?

– A névtelen forrás két kutyát vezet át a leplezhetetlen távirat zöldes aritmetikájú csigolyáin.

– Na jó, ebből elég. Annyit mondjon csak: meg lehet ebből élni?

– A záptojás a reinkarnálódott csecsemő lábkörmeinek információja. Naná, hogy meg.

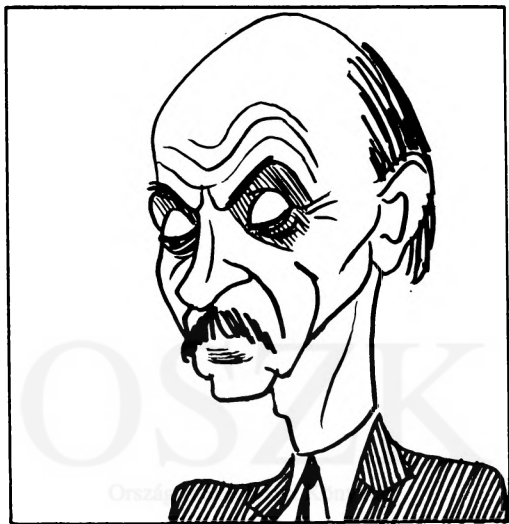
– Hogyan?

– Csak nézze meg, ha majd a Jancsó filmre vitte! Sok hússal, kevés svenkkel, körbe-karikába. Fel, vörösök, proletárok, állnak még a paloták! Apropó, nehéz uszonyú bánat szinuszgörbéje ródlizik ellipsziszalakban a megfejthetetlen számoszlopok szerdáin keletnek.

– Hogyan?!

– Háttal.

Jékely Zoltán

Egy erdélyi templom nyugati mellékhajóján érkezett Magyarországra, áprilysban. Közismert szakács, tőle ered az ún. Frauendienst-eljárás, azaz a nőstények húsának dinsztelés (megpárolás) útján történő omlatagra-puhítása. A nagy lírikusok monomániája jellemzi: mindenről az jut eszébe. Jeles fordító is; jelenleg saját, múlt századi székely nyelven írott műveit ülteti át magyarra.

Tengervízben

Órjas szerető, csupa karok, mellek,
mint hajdan az a cselédlány vala,
kit most is látok: csókja vad füventeg,
szeme alatt kék, csurdé glória.

Schwarz Mária! Még egyre beleregek,
nagy farhullámod lök ma is tova...
Hószín vitorla jó, mind pendelyednek
cikámat ajzó, lengő tompora.

Jaj, kamasz-lázak, gerjedt égedelmek!
Megőrlök, tenger, tebenned,
soha ily asszonyt, ilyen tarajost!

Áve, Máriám! Soha ily bolondot,
ilyen – de mit csinálsz? – jaj, szörnyü
combok
üszekvő kéje szétlapít... Na...! Most!

Vidító mentség

Az ágyam vetve. Hová lett, hová?
Miért nem jó? Avagy meggondolá?
Jesszusom.

Az ágyam meleg; – meglehet, talán
nem is fázik a dög egyáltalán?
Na hiszen!

Egyedül aszni. . . pfü! De szív,
nyugodj,
nézd csak, mit ír egy zugolyban
lapod:
semmi baj!

Nem az az ok, hogy nem vagy fiatal,
sem az a más, hogy nagysám nem
akar,
de nem ám:

Mikor szép testét már-már idehozta,
a férje jött, s miszlikbe trancsirozta.
Evoé!

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Jókai Anna

A nagy mesemondónő. Sokáig habozott, milyen néven írjon. Kokettált a Mikszáth, illetve Móricz névvel is, de ezeket végül elvetette, amikor megnézte az olvasottsági statisztikát. (Az események őt igazolták.) A meg nem értett, az élet peremére, sőt azon is túl, egészen a konyhakredencig sodort magányos női lélek krónikása. Mint a klinikai realizmus megalapítója, magát betegnek és hozzátartozónak ál-

cázva, SZTK-rendeléseken és temetéseken szerzi be témáit; a Nőtanács ennek ellenére saját élőjének tekinti. Legismertebb műve, melyből az alábbi elbeszélést is vettük, a „Szetteinknek tartozunk, szerelmeinktől követelünk” című novelláskönyv.

Visszér és vimmerli

– Üljön le – mondta a pszichológus, és szemé sarkából fölmérte a pácienszt. Egyszerű, igénytelen asszony, az a fajta, akiből már tizenegy is egy tucatot. Olyan negyvenes forma. Lesütött szem, vimmerlis arc, szolid, tíz másodpercenként óramű pontossággal visszatérő idegrángás a jobb szájszögletben. Tik, de tak nélkül, mosolyodott el magában a doktor. Jé, és a kerek percek úgy látszik a bal szájszöglet rángja. A nő ettől eltekintve normális benyomást keltett, blúzája olcsó, de ízléses stressz fogta elől össze. Nyúlszáj, farkastorok, libabőr. Valószínűleg tyúkszem is. Kettő. És bandzsít velük.

– Foglaljon helyet, legyen szíves.

Az asszony állva maradt, pedig a vastag, visszeres lábán látszott, hogy tele van vízzel.

– Szíves, az vagyok – mondta –, de nem ülök le, ha megengedi. Ugyanis... hm... vízhólyagom nőtt... izé, ott. Egész álló, aka-

rom mondani ülő nap a kasszában, és hát, ugye, legfőlőbb arra a néhány percre, amíg kiszaladok... hisz érti, utóvégre emberek vagyunk. De képzelje, doktor úr, még olyankor is ülök, amilyen rohadt egy sors az asszonyoké. Ha legközelebb születek, csakis férfinak ülök... akarom mondani, állok.

És csakugyan állt, mint a lelkiismeret eleven szobra. Mint aki így akar önvádat szítani az egész férfinem kérges szívében.

– Ahogy óhajtja – vont vállat a pszichológus. – Talán azt a perzsát ajánlhatnám, a sógorom nagynénje a minap hozta a dereka köré csavarva törökből, azon egész kényelmes állás esik.

Kis szünetet tartott.

– Nos, miről van szó, kérem?

Az asszony hasmánt levágta magát a szőnyegre, és elbőgte magát.

– Az a baj, hogy olyan boldogtalan gyerekkorom volt!

– Úgy – mondta érdeklődéssel a pszichológus, és a hasmánt fekvő nő vádliját nézte.

– Ezen éppenséggel segíthetünk.

– Ezen?! Ne nevetessen! – ült föl a beteg, de nyomban felordított, mint aki vízhólyagra ült. – Mosta maga a padlót egész gyerekkorában? Takarította a gangot a kecske után? Meszelte a közös vécét, ahova még a víz se volt bevezetve? Mi, kérem, úgy nyomorog-

tunk, hogy... Áh! Nekünk az ementáliból legföljebb a lukak jutottak, a lucskos káposztából meg csak a lucsok... Mit akar ezen segíteni?

– Csak azért gondoltam, mert idefáradt. Amiből logikusan arra következtettem, hogy...

– Logikusan! Gyönyörű. Adta-e magát az anyja órabérbe kölcsön a szeretőinek, csak azért, hogy este leihassa magát, elfelejteni, hogy mit műveltek magával a drágalátos udvarlói? Naná, hogy nem. Mit tud maga az életről? Maga akar segíteni rajtam?

– Tulajdonképpen mi a kívánsága, hölgyem?

– Nekem is jogom van egy kis boldogsághoz, nem gondolja? A férjem otthagytott, mert leszámláltam a metélt tésztát a levesében. Tehetek róla, hogy spórolós vagyok? Engem, kérem, így neveltek. Ő meg olyan könnyelmű egy alak volt... Senki el se hinné, ha elmondanám, hogy naponta kétszer mosott fogat. Jól hallotta: kétszer! Kiszámítottam neki svarcaufvájsz, mennyi ráadás fogpasztát meg fogkefét kell így vásárolnunk. Két-három év alatt abból már egy pár szép bokafikszet is vehetnénk. De hát beszélhettem én annak! Egyik fogán be, a másikon ki. Mondtam neki: Lajos, te léha fráter (mert tudtam én kedves is lenni, ha arról volt szó),

hát nem százszor inkább a fogorvos, ami esztékára van? Mire jó kiszórni azt a drága pénzt az ablakon? És ha már mindenáron ragaszkodsz a napi két keféléshez, hát áldjon meg az isten, miért pont a fogat? Na, mit gondol, mit tett erre? Fogta a kalapját, amit tőlem kapott névnapjára kettőnyolcvanért, és otthagyt. Azt mondta, rohassam nélküle a foghúsomat a megolvasott metélt téstámmal. Hát ehhez mit szól?

– Izé... hát...

– Pedig milyen szépen berendeztem a spájzot, amiben éltünk! Volt egy rugós tábori ágyunk, még a nagyfaterről maradt, az első háborúból. A fejrésznél keresztbe tettem a sodrófát... Jó, na, hát keskeny ágy volt, igaz, két ember nemigen fért el rajta egymás mellett. De azt mondják, manapság a nagyvárosok is fölfelé terjeszkednek. És olyan jól rugózott... Vasárnap ágyban reggeliztünk, csak le kellett emelni a polcról a lekvárt, vagy kivenni a parizert a lepedő alól, a gödörből. De a férjem még a mi meghitt tábori ágyunkat is gúnyolta, úgy hitta: *koloniál*, pedig nem is gyarmati hadseregből származott. Most aztán nincs senkim, csak a sodrófa. És még ez volt a legkülönb férjem. A Lajos. Mert hogy előtte már volt kettő. Egy azért vált el tőlem, mert a szilvágombócból kiszedtem a szilvát, hogy másnap is legyen egy

fogás a babfőzelék után. Ahelyett, hogy megdicsért volna, milyen ügyesen csinállok egy étkezésből kettőt.

– És a második?

– Az azért, mert egy nap ronggyá ment a pléd, amivel a fejemet szokta letakarni. Már mint *olyankor*. Én meg nem engedtem, hogy másikat vegyen. Tiszta pénzpocsékolás, utóvégre egy nap az az új is csak szétmegy, nem? Mondtam neki, szögezze ki magának a plébojt a gyűrődeszkára, tudja, azt a középső, kihajtó oldalát, de azt felelte, hogy ő bizonyísten nem a tudatát fogja kettéhasítani, ha továbbra is velem marad.

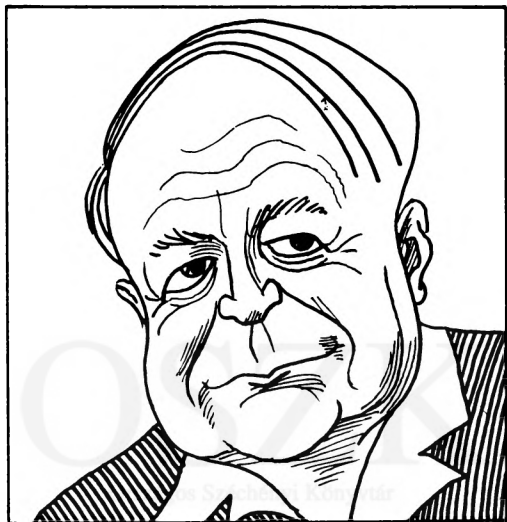
– Nem ivott véletlenül?

– Dehogynem. Ittam is. De attól hepatípuszt kaptam, meg gyomorideget. Meg lement a lábomba a víz, amit a borba tettem, és azóta se gyütt föl, pedig szóda volt. Mondja csak – guggolt föl hirtelen –, maga nem venne feleségül?

– Nincs plédem. Azt nem hozott a sógor nagynénije.

– Sejtettem, hogy ide is hiába jövök. Maguk férfiak mind egyformák. Ó, hogy gyűlölöm magukat!

Kálnoky László

Hála a személyi kultusz éveinek, a legsokoldalúbban képzett műfordítók egyike, aki leoninustól a hexaméterig mindent tud, sőt állítólag még taxaméterben is képes fordítani. Ismert remete, aki magányának unalmát álarc-tépkedéssel („Szeret – nem szeret”) enyhíti. Költészetében a parnasszista műgondot egyre inkább az igazi váltja föl, olyannyira, hogy a

Meteorológiai Intézet fölkérte, ő tartson ügyeletet az intézmény békája alatt, mint hivatásos borúlátó.

Áporodott leltár

Hová lett Lujza bácsi csiptetője?
Ferdinánd néni szagos metronómja?
Az elsőbálos fiúk legyezője
és kamásniból készült légycsapója?

Mi lett a bőrbe kötött kalárisból?
Hová-mivé lett a lenyelt talicska?
Hová grószтата fejről a rizspor?
A krumplipiréből a bugylibicska?

Jóanyám, mi lett fess bajuszkötődből?
A padláson felejtett padlízsnából?
Hol a táncrendbe rejtett házi csődör
s a brillantinba kevert marcipánpor?

A huszárszír? a szalvarzán? s a púder,
mit műfogsorral s tejszínhabbal ettünk?
Lehet, hogy mindez nyomtalanul múlt
el,
amíg a lábsó elröpült felettünk?

Csicsikov monológja

Már késő. Minden ellenemre van.
Én nem kívánok többé fláncokat.
Hej-haj. Ajvé. Minden csak hiú ábránd.
A hírem? Nevem? Oda ne rohanjak.
Ez is minék, e szurtos fogadó,
mely nyöszörög, amint a hóvihar dúl,
hogy künn az arany hagymakupolák
gerezdjeikre foszlanak. S na bumm!
Mi dolgom énnekem velük? A roston
még ott leng némi Füst s egy-egy királyfürj
fél szárnya hidegen, miláni módra.
S ennyi elég. A többi: ásitás.
S az olvasó a túlfelére fordul.

XIX. Henrietta

(Részlet Shakespeare hasoncímű drámájából, melynek itt olvasható változatát Kálnoky László fordította más magyar fordítók angolra fordított átültetéséből magyarra.)

ELSŐ CSOROSZLYÓ

Zubámra! Itt, e mörnye kálnokon
Ha nem köhend csüsz s karha nem
toháll,
Megböllen mind a gács pahony a
nyérben
S csicsog, mint retkepajd gulácsa.

MÁSODIK CSOROSZLYÓ

Csitt!

Úrcsellőnk vörgető csihondba' jó,
S a rödve, mint ha carha volna, úgy
Nyáldokol üszködőn.

ELSŐ CSOROSZLYÓ

Igalni? El?

Sikarc! S ha bógonyt paskutol szivorca?

MÁSODIK CSOROSZLYÓ

Antul inkább. De hah! Mivé tüzénk?
Itt bandul ő már. Jobb, ha elcsuvázunk.

PELENTÉCS ANETT

(úgy is, mint XIX. Henrietta, be)

Hej, súvó beszkek, raggató pesentyűk!
Bagyult csulák, ne rüstököljete!
Gyalt-e csúr valaha ily telcs bonyárdot?
Ily pölöstért, ily szacsma kándulót,
Ki lásznaink csupázná páskomiglan
S kit nem hadudtol gyemhe bázsoly
ászka?

Te capla-sincs genyő! Csuhadjon oszmád!
Pihadj, ki ánglom megyerdire fogtad!

(Lepurgyan)

OVIDIÓ

(rohászok, megelőcek élén be)

Ah, úrcsellőnk kisúnyt! Jó poltamárok.

Szicskándiak, kik ide csűsztetek

S kik láttátok még damhadni a hont,

Emléndjete, kösztén e szűverénynek.

Ki megérdemlené, hogy Call Nocky

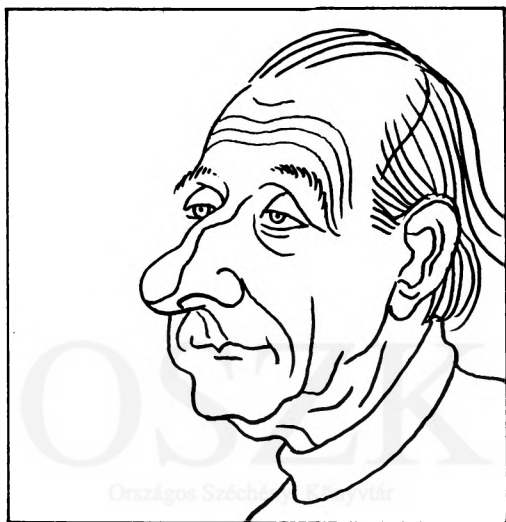
With a Ford each a vörgyét ángliusra!

(Lógony)

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Kolozsvári Grandpierre Emil

A bölcséleti és nemi felvilágosodás híve, akit a pápa már mint állandó pelyhű itáliai ösztöndíjast kiátkozott, mert csak Boccacciókra volt hajlandó elébe járulni. Természetbúvárként az édesvízi csibrák szerelmi életének megfigyelésével szerzett érdemeket, majd a tizenéves lányok nyelvét vetette alá behatóbb tanulmányozásnak. Ekkor tette egyébként élete egyik

*legnagyobb fölfedezését, tudniillik, hogy mind-
azok a bulák, akik addig a tollát dicsérték,
voltaképpen a hajáról beszéltek.*

Párbeszéd Sors elvtárssal

Akkor volt, hogy a Lujza bejött a szobába. Én sose kameltam a Lujzát, az állandó hús-
szárzsír-szaga miatt. Most is bejött, hozta a
szagot magával, amilyen pechem van. Akkor
persze az Ignác fölkelte mellőlem a rökaméról,
hogy neki el kell mennie, várják a gyerekek,
de én kiszúrtam, hogy az egész csak a Lujza
miatt van. A húszast azóta sem kaptam meg
az Ignáctól, murizott is a mostohám eleget,
hogy át akarom hintálni, egyszer fel is akasz-
tott a klozettkilincsre, csak elszakadt a mad-
zag.

Köszönöm, hogy megkínált ezzel a Tuli-
pán cigarettával, s hogy Gamma gyártmányú
öngyújtójával tüzet is adott hozzá. Tekintve,
hogy maga az egész regényben nem akar egy
kukkot se szólni, nekem kell kiolvasnom a
szeméből, hogy most arra kíváncsi: hogyan
kerültem a konyhakredencbe. Maguk férfiak
mindig ugyanazt kérdezik. A cukrosbácsi is
mindig ugyanazt kérdezte tőlem, de benne
legalább volt érzés, és nagyon finoman öltöz-
ködött.

Á, az egész kredenc csak amiatt volt, mert az Elvira elhatározta, hogy tizenkettedik születésnapom alkalmával nagy zríti csapunk, amelyre a fiúknak fügefalevélben, a lányoknak pedig erősen dekoltált monokiniben kell eljönniük. Hogy nyugodtabban szórakozhassunk, az Elvira a nagyfejszével feldarabolta a szüleit, és elásta őket a kert végében, de nem szóltam, nem akartam elrontani az örömét. Éppen én legyek ünneprontó, akinek a kedvéért az egész buli van? Utóvégre jóérzés is van a világon. Éjfél után aztán csudára bepörögtem a tizedik liter törkölytől, tudja, én már elszoktam az ilyesmitől azóta, hogy hat éves koromban a Schiefblick ügyvéd úr leitatott, és... de nem folytatom, hiszen érti, látom a szemén meg minden.

A törköly tehet róla, hogy nem tiltakoztam, amikor az egyetemi tanár megfogta a bal fülemet. Arra gondoltam, hogy jó lenne megint tisztának lenni, amilyen a pólyában voltam, miután Aranka néni kicserélte a pelenkámat. Az egyetemi tanárral éppen ezért csak másfél órát szórakoztam, pedig istók zicsi én is be voltam gerjedve. De hát egyszer el kell kezdeni a jó útra térést, még akkor is, ha az ember nem mindjárt talál rá a nagy tántorgástól.

A konyhakredencbe is úgy kerültem, hogy Parádi vizet és repülősót kerestem, amikor a

hegedűművész hátulról rám borult. Amikor a rendőrség kijött, ő persze már meglépett, én igazán nem tehetek róla, és a kéjgyilkosságnál se voltam ott. Most a legszívesebben elszavalnék magának egy Reverdy-verset, hogy meglássa: én tulajdonképpen nem is vagyok olyan, de úgyse értene belőle egy bűdös kukkot se.

Köszönöm a kimondatlan szavait, amelyekkel tudtomra adná a sajnálatát, de nincs szükségem rájuk. Adjon inkább egy Dózsa szivart.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Konrád György

Szociálgyógypszichológus és városállamalapító, Morus Tamás, Campanella és Ranschburg Jenő legjobb magyar tanítványa. A megszokással szembeni averzióját jelzi, hogy előbb lett felnőtt, s csak azután fenegyerek. Mint a lélek tervezőmérnöke, aki nemcsak a fajelméletnek, hanem a műfajelméletnek is esküdt ellessége, feltalálta a cselekmény nélküli szép – sőt gyönyörű – prózát, bizonyára abból a

meggondolásból kiindulva, hogy hazánkban a gutaütött könyvterjesztők orvosi ellátása amúgy is ingyenes.

A városlátogató

Népes denevércsalád, nyitott ablakomon berepül az esti város, kivilágított szemű baglyok a házak, hasukig, ágyékukig látni, zöld-növényzetüket levetették, mint a ruhát, hol-napi teendőim idegen lakásokban téblábolnak, mérték után készült viccek és kimerevített családi veszekedések díszletei közt a tévé-készülékek kék pulzálása jelzi a készenlétet, a szemben lévő lakásban a kisipari szövetkezet könyvelője grenadírmarsot vacsorázik, csak tudnám minek.

Ősi menetrend szerint sorjázik a fölöslegességek egymásutánja, holott csillagködök határtalanságából tekintve általános iskolások butuska ugrabugrálása a mindennapi történelem, beütemezett fontoskodás egy végtelen vágóhídon. Programozott pantomimszerepet játszom én is: naponta kipipálom feladatlapomon az anyagcsere rám eső hányadát, elmém működését beletáplálom a társadalom központosított végelszámolásába, fiamat biztatom, hogy ne hagyja magát biztatni senkitől, este vacogva gyújtok be a

kelet-európai magány kályhájába, s ha nőlatogatóm van, a korai szocializmus modelljével szembeni erős fenntartással bár, de kibombolom sliccemet.

Félúton a neandervölgyi kultusz és a kozmikus jövőendő rádiójelei közti nyomvonalon végzem reám mért lélektervezői teendőimet; buja üzletkötő, lélegzetet adok és veszek; reménytelen bajvívó, a nyilvánosság kaján ellenőrzését követelve mélyedek el a lepedőmön négykézláb pucérló Anasztázia infrastruktúrájában, s rácáfolva olajosan szétfolyó, báva tekintetemre, teljes tudatossággal döngő légkalapácsokkal népesítem be a holnapi nemzedék forrásvidékét.

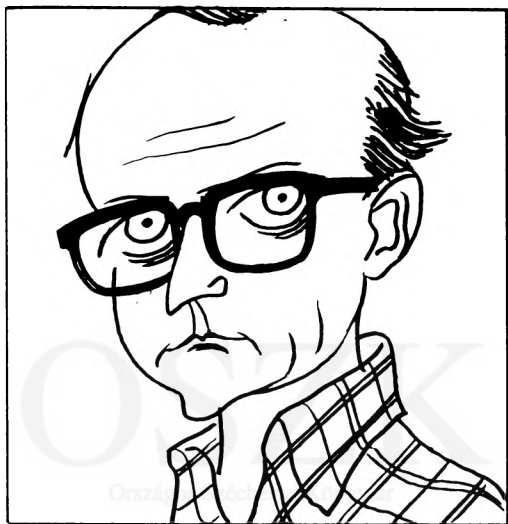
Beletörődni mindenbe lehet, csak a beletörődésbe nem, mondtad egyszer, amikor a folt még a legélenjáróbb tisztítószerekkel sem volt hajlandó kijönni szoknyádból. Én sem tudok beletörődni abba, hogy mindenbe beletörődöm; unom napjaink pitiáner léptékeit, a kicentizett negyedórákat, munka, lét- és fajfenntartás egymástól ellopott lehetőségeit; hiányérzeteimet logikus látomássá, két-három bekezdésnyi keserű mondandómat háromszáz oldallá dagasztom; hadat üzenek a műfajok bamba térelválasztó elemeinek; prózába tévedt és számot sem nem adó, sem nem vető Juhász, a verses regény jámbor, múlt századi dagályával szembe a hipermo-

dern regényköltészet megolvashatatlan nyáját terelem. Unom, hogy már Angelika (Augusztá, Artemisz, Afrodite stb.) hegyesre bokrosult mellbimbóit is unom; hogy még a közösülésben is közösségtől-menekülést látok, a nemiség ötös találataiban is pótszert, a lottózók egyéni kiútkeresését, áruló kényszerpályáit, önző boldogság-csapást a kelletlenség dzsungelsűrű bozótosában.

Még a trombonok is kétségbeesett unalommal csúsznak előre-hátra hüvelyükben; az álom függőfolyosóin lélekcsapoló közönyvel cuppogják izzó martinász-csókjaikat a hadiaknak szétvetette és lovaglócsizmák szétrúgta szájak; s bár ennek semmi köze az iménti képhez, a tömegsírok mélyén és a kalózlobogókon keresztbe rakott karcsontok obszcén lengetése adja tudtomra a törtézésre kiéhezett olvasók véleményét könyvem harmadik harmadáról. Mégsem adom be derekam, a kötelező gabona- és derékbeadás korszaka a múlté, vezeklő szerzetes, hamut és egyéb végterméket szórok a fejetekre, helyettük fordulatokat, eseményeket és más túlhaladott világi hívságokat tőlem ne várjatok, érétek be egy huszadik századi értelmiségi magyar publikálhatóra csomagolt struktúrabírálatával, miközben tántorog a lét csendje, s megosztottságunk erkölcstelen esélye égre lobbantja a testre váró testek parázna erdő-

tüzét. Az éjszaka lassan véget ér, hangosan felpörögnek a pirkadat maszturbógenerátorai, a centralizált döntések ünnepélyes hozói gargarizálni indulnak a jóerkölcs fürdőszobáiba, vidéki laktanyák levélre váró ezredírnokai leveszik álmodozó kezük a pokróc sokat ígérő dudoráról, ifjú nászutasférjek most fordulnak hitvesük másik oldalára, az éjszakai műszak szünni nem akaró futószalagját felváltja a nappali berzenkedések dohogó kazánja, pedig ami a költői képzettársítások kápráztató ívlámpasorát illeti, még játszva kitelt volna tollamból öt-hat ívre és ugyanennyi lámpára való; vigaszom csak annyi, hogy az üdvözült béke kisimult vonásai ömlenek el a művem végére érő hős virrasztók megviselt ábrázatán. De holnap minden úgylis előlről kezdődik, ugyanitt és ugyanígy, csupán a naptárokon áll majd új Kelet, egyébként sehol.

Ladányi Mihály

Az iszákos szódáskocsisok és lestrapált fuvaroslovak költője, a lázadó hűség bajnoka. Hűségére jellemző, hogy minden felesége és szeretője nő; lázadására, hogy a számuk szintén. Tőle származik a kérdés: Elvette már az e hetit? Szerelmes verseinek gyűjteményes kötetét „Esze semmi, fogd meg jól” címen adta ki. Egyszer láttak nála egy tizedet, de a tanúrók később kiderült, hogy osztályellenség, aki azt

akarja elterjeszteni róla, hogy csak pénzért szeretik. Mint az uborkafáról lekapaszkodott újszegény, a „pour épater les prolétaires” irányzat követője.

Énekek éneke

A hasad pörgőbb és fényesebb, én kicsi
ficáncolóm,
mint keréktárcsa a miniszteri Merciken,
melled akkorákat harangozik,
hogy a főosztályvezetők csurgó nyállal
rohannak az étkezőbe,
s az öled fürgebben jár ki-be,
mint karrieristák a vezérnél.
Serény buzgalmad akkora, soros kis
fáradhatatlanom,
hogy láttára a rendeletek fogalmazói
mint az örültek szűkítenék a normát.
Jobb lesz hát, ha alábbhagysz:
nem vagyok én mezőgazdaság,
hogy gépesítsenek!

Lakatos Menyhért

A harmincas évekbeli elnyomott cigány lótolvajok öntudatra ébredt nemi életének sokoldalú ábrázolója: „Üszekeggy kisdedd, üszekeggy banyával, üszekeggy az ország minden asszonyával” kezdetű háziáldásával szerzett magának nevet és néhány kék foltot, majd „Minden út romába vezet” című önéletrajzi regénye keltett a könyvüzletek polcain megérdemelt eltűnést. Műveit magány (magyar-ci-

gány) nyelven írja, s ezek ennél fogva cigány-magyar koprédukciónak tekinthetők: cigány felüket magyarra, magyar felüket cigányra, alfelüket az olvasóra fordítják.

Füstös kéjek

– Most meg mit dirhelsz, csórókám, hogy a Devla nyalassa föl a küszöböt az ínyeddel?
– kezdte rá a háreszből a dagajreszt az a cafat Kurvus, pedig még csak a tűz aludt ki, hamuvá döntve a segédjegyzőtől csórelt fadarabok parazsát is, a rajkók ellenben még szorgalmasan támasztották köröskörül a nagy üzekedéstől mindenfelé rengő falakat. Ennek a Kurvusnak, úgy látszik, folyton azon jár az esze. Szép anyósom van, sárguljon ki az éhségtől! Nincs két lapja, úgy kellett kiráncigálnom a segédjegyző alól, amikor pedig a fa már rég el lett csórelva. Még mondja valaki, hogy nem az örömért riszálta. Nem mondom, kapott is ajándékba egy szép gatyát a hozzá tartozó bajjal együtt, dehát tőlem azért mégse kívánhatja, hogy én is beálljak a sorba, kivált, hogy éppen a tulajdon édes lányával, Morzsával voltam már a paradicsom bejáratánál, láthatta maga is, annyira még vót parázs.

– Dirhel ám a torongyod! – köptem bele a

szövegébe, dühösen, hogy még ilyenkor is zavar, rá is néztem Morzsára, a feleségemre, nem billent-e ki a kerékvágásból, hát uramfia, majd kivert a pusztulat. Akkor vettem csak észre, hogy az a taknyos húga van a helyén, akit az este én biliztettem. Hát nem átvért az istenátká csaj?

Szóltam is rá: – Sun, te rihe, hát ez mi? Akkora cicid sincs, mint egy fél bokolyi, te!

Mire ő, hogy aszongya: – Nézzenek oda, mintha nem ő ígérte volna az egész putri füle hallatára, nyaljam a szivit! Hát nem azt mondtad, mézem, ha nem bilizek, véremet ontod?

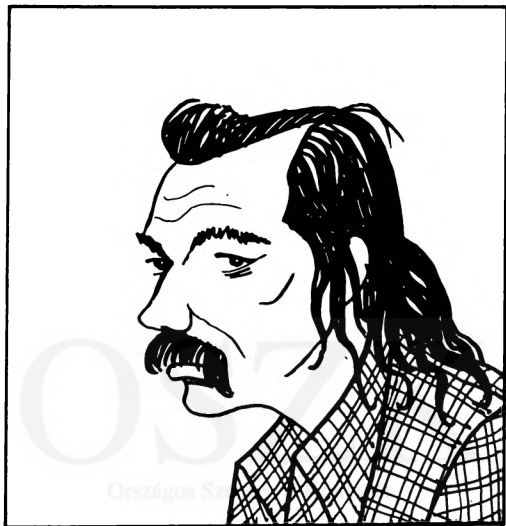
Ezek után könnyű dolga volt Kurvusnak a helyére nyomakodnia, ette a fene az ilyen buta életet. Így aztán, mire Morzsa bejött a bicskásokkal, én már róla pattantam elébb a talpamra, majd a nyeregbe. Még odaemeltem magamhoz Kivándrit, azt a buggyanó mellű kékszeműt, akivel már az előző fejezetben is szívesen elciceréltem volna, ha nem vigyázok úgy az illendőségre, azzal usgyi, az erdőnek! Még annyit azért hallottunk, hogy Kurvusnak jósolni kezdett a férje, hogy mi vár rá a következő félórában, de aligha a tenyeréből jövendölt, mert mintha egy másik részére panaszkodott volna az anyósom, bűdösödjék vénségire, azon döngött a nagyfazék.

Aztán a vonítása mind halkabb és halkabb

lett, s végül már a lihegését, nyögését se hallottuk a sajátunktól. Amikor úgy-ahogy magamhoz tértem, meg akartam olvasni, tulajdonképpen hány ilyen romlott és kiúttalan romungrica tapadt rám másfél óra alatt, de a felénél se tartottam, mikor elnyomott az álom, hogy rágná ki a fehér máját a Devla mindahánynak.

Lázár Ervin

*Született Róbertgidán, egy pagonymenti al-
hérleti kuckóban, de ebből – alig, hogy kine-
vezte Masoko Köztársaságnak – kilakoltat-
ták. Elkeseredésében előbb egészen felnőt看
tetteknek akart írni, de idejében rájött, hogy
jobb, ha ahhoz a korosztályhoz fordul, mely-
nek tagjai még éppen csak most tanulnak beír-
ni-beolvasni. Ő maga iskoláit az elzászi Hoch-
Metzben végezte. Főfoglalkozása a jóság;*

professzionista írónak egy félreértés folytán minősítették, abban a hiszemben, hogy fejét pénzért adta el bajuszköltő-reklámnak.

A mese megmentése

Bajszaneki Ernő sityergett, mityergett. Már három napja egyfolytában cselekedte ezt, és éppen unni kezdte, amikor meghallotta, hogy valaki feltűnően némán tili-toli-tétovázik a horhosban.

– No, ha valaki ennyire hangtalanul tili-toli-tétovázik, akkor az alighanem Köbcsicsacsi lesz – mondta magában Bajszaneki Ernő. Abba is hagyta rögtön a sityergést, mityergést, és odament, ahonnét a nagy csöndet hallotta. Valóban, egy gödör mélyén Köbcsicsacsit találta, aki egy hete élt köztük az erdőben, miután megszökött egy Buridán nevű bölcselőtől, mert az csak mutogatta-butoogatta neki a kórót az út két oldalán, de minduntalan azt sutyorogta-butyorogta a fülébe, hogy a kórók egyforma távolságra lévén tőle, úgyse képes választani köztük.

– Jó, hogy jössz – fogadta Bajszaneki Ernőt panaszosan Köbcsicsacsi, és látszott, hogy még most is mennyire föl van kopva az álla. – Egyik sokk a másik után. Kétségbe vagyok esve.

- Ugyan már – mondta Bajszaneki Ernő.
- Egy gödörbe vagy esve, ennyi az egész.
Hozzá akarta tenni: „Csacsi öreg Fülesem”, de aztán visszanyelte, mint nem ide illő gondolatot.

– Igen, gödörbe – nyiszzergett-moszorintott Köbcsicsacsi. – Mert kísérletezem. És nagyon, de nagyon boldogtalan vagyok. Mert megpróbáltam egyszerre benne is lenni és kívül is. De nem megy. Nem és nem. Úgyszólván lehetetlen egyszerre benn és kinn lenni. Hát nem rémes? Egyik sokk a másik után.

Bajszaneki Ernő megvakarta-bakarta a tarkóját-barkóját. (Mármint a sajátját-baját-ját.)

– Ezen segíthetünk – mindte-mondta. – De előbb öltözz fel, ott az inged, még megfázol.

Köbcsicsacsi nagyokat luttyogva-buttyogva bújt bele az ingbe. Amikor a kobakja megjelent a nyílásban, Bajszaneki Ernő azt kérdezte:

– Na, kinn van már a fejed?

– Ühüm.

– Szóval kibújtál, mi?

– Ühüm.

– Akkor hát benne vagy az ingben. Azzal kerültél bele, hogy kibújtál. Egyszerre vagy kinn és benn, látod. Nem kell az ilyesfélehez gödör.

– Hurrá! – kiáltott Beppó Gekkó, aki köz-

ben odaért. – Egyszerre kinn és benn! Hurrá! Nagy vagy, Bajszaneki! De mondd csak: ebben biztosan kell lennie valahol valami mély-mély és rettenetesen bölcs tanulságnak, csak-hogy én buta vagyok ahhoz, hogy kihámozzam. Mondd meg őszintén: van ebben tanulság?

– Ahogy vesszük – hunyorintott-bunyorintott Bajszaneki. – A tanulsággal is úgy vagyunk, mint az inggel. Csak akkor van valamiben, ha kívüle is van. Világos?

– Nem – mondta egyszerre Köbcsicsacsi és Beppó Gekko.

– Akkor elértem célomat – bólíntott Bajszaneki Ernő, és jókedvűen dodonázni kezdett.

– Essen beléd a nyivi-nyavalya! – ripakodott rá Köbcsicsacsi Beppó Gekkóra. – Ezt most minek kérdezted? Már éppen kezdtem volna egy kicsit örülni, erre most törhetem megint a fejem, kívül-belül. Egyik jókora sokk a másik után. Pedig sokkból is megárt a jó.

– Nono! – rösmékelt le a szomszédos fenýőről fenyegetően a Kétütemű Farmotoros Plikkenplakk. – Beppó Gekkoval ne merj kezdeni! Nem tudod, hogy egy távoli rokona híres finn államférfi?

– Államférfi? – hült el Köbcsicsacsi, és

csapkodnia kellett magát a farkával, hogy újra fölmelegedjék. – Az micsoda?

– Hát ugyanaz, mint az államasszony, csak férfiban – válaszolt a Kétütemű Farmotoros Plikkenplakk.

– Jesszus! – ordított most föl Beppó Gekó. – Erről jut eszembe: üzenetem van Bajszaneki számára. Az Állatok Királya vár téged sürgősen, a kéziratod ügyében.

No, aki eddig nem tudta volna, hogy Bajszaneki Ernő repülni is tud, hát most megtudhatta: egyik bajsza itt, a másik ott; úgy süvített, akárha ő volna a nem is farmotoros, hanem Léglökéses Plikkenplakk. Mert az Állatok Királya nagy úr volt: főszerkesztő! És tőle függött, hogy Bajszaneki meseforma rébuszai közül melyik jelenik meg a lapjában. (Mert hát, hogy, hogy nem, Bajszaneki ilyeneket írt, olyanokat pont, mint ez a kis írás, la, amit most olvastok, ha nem is annyira jókat, ami nem csoda, hisz azokat nem én írtam, hanem ő. De mindegy.)

Amikor megérkezett, az Állatok Királya hellyel kínálta, azt is megmondta, hányadik oldalon, meg hogy szép nagy keretben. Aztán csöngetett, és mit gondoltok, mi történt? Jött a Titkárnő, hozta a csiszi-csoszi-csészéket, és nemcsak feketét tett elébe, hanem uramlánya! cseresznyét és egy szép gyékény kupica-alátétet is, amiből Bajszaneki rögtön

látta, hogy a főszerkesztő egy gyékényen akar vele cseresznyézni, s hogy neki valamit át kell írnia. Rögtön meg is tudta, mit.

– Nézze, kedves Bajszanekikém. Egy mese akkor jó, ha nincs benne több öt szereplőnél. Magánál pedig túl sok van. Húzzon belőlük. Mese nincs. Legalábbis nem ennyi szereplővel. Kérem, mondja meg, melyik ötöt választja. Hallgatom.

– Hát . . . – kezdte Bajszaneki, s egyik bajszavégét tűnődve a kávéba, a másikat a cseresznyébe mártotta. – Hát . . . természetesen Köbcsicsacsit. Aztán Beppó Gekkot. Meg a Kétütemű Farmotoros Plikkenplakkot. Meg az Állatok Királyát és a titkárnőjét.

– Helyes – mondta az Állatok Királya és a titkárnője.

– Továbbá Schultheisz Emil egészségügyi minisztert, Nyilasit a Fradiból, a Zirzen Janika óvónőképző pedellusát, a kislányt, aki mindenkit szeretett, Timár Gyurit, pedig nem ő írta, Feri bácsit, a csapost, a Csöndes minden pincérét, Schirillát sok jéggel, Amálka nénit a lila fátyollal, Baranyi Ilonkát és az egész Nagyvilágot, az OSC vízipólócsapatát és az újságírók nyugdíjpénztárának könyvelőségét, valamint a Siemens és a Kühne dolgozóit és a búrta, a búrta, a búrkalappal, Hindenburgról és a vaskalapról nem is beszélve.

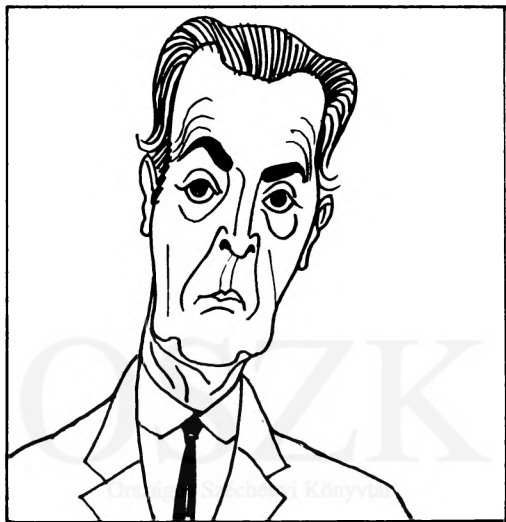
– Mörr! Börr!

Az Állatok Királya ezzel a vészjósló mörrenéssel-börrenéssel úgy lefordult, mint egy Milne-könyv magyarra, és egészen jégbe hűdve kimúlt. És igaz ugyan, hogy a mese nem jelent meg a megígért szép nagy keretben, mert emez a nekrológhoz kellett, de viszont – és ez a fontos! – mindenki benne maradt a mesében.

Tehát – íme a tanulság! – kívüle is.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Mándy Iván

Fiatalon egy régi kültelki kismozi homályában megtapogatta Edna Purviance fenekét, mire az elegáns kapusdresszbe öltözött Adolphe Menjou (szürkekockás tweed golfsapka, fehér santung mez, térdig érő fekete klottnadrág, vajsárga lábszárvédő, bordó-stoplis drapp cipő) féltékenységeiben úgy kirúgta, mint egy ötös lasztát. A szerző azóta rendíthetetlenül küldi sporttudósításait a pálya széléről, pálya-

társairól, a partvonalon túlra szorult, lecsúszott, szürke taccsbíróról, szürke lócsutakólókról és egyéb lecsúszott szürke barátokról. Időnkint átalakul Lawrence Olivierre: többen rajtakapták, amint atyja szellemével társalog. Jelenleg Greta Garbo vadházastársaként él valahol egy lebontásra ítélt józsefvárosi fássufni meg a Vörösmarty cukrászda között.

Zsámboky focija

Megmasszírozta a bütykét.

Már napok óta készült rá, hogy megmasszírozza, de valahogy aztán mindig kiment a fejéből a dolog. Ki tud fejben tartani egy bütyköt? Épp elég az embernek a lábán tartania. Hajjaj! Mi az, hogy elég? Még sok is.

A bütyökről eszébe jutott a Tuskólábú. Meg az őszi esték, amikor a Hungária körúton az MTK–Fradi meccsek után sűrű sorokban sántikáltak haza a lerúgott focisták (vagy be? ki tudhatná már ennyi év után!): Hózenduft három, a kétméteres hentes, meg Erényi-Ehrenfuss, a piperkőc bombázó, aztán Szmrcsalek és a többi daliás magyar krekk. A bütykét is ott szerezte: egy különösen forró derbin az elszórt stollverkes papírokhoz fagyott a lába.

– Mostanában persze tévén nézed a meccseket, mi?

Zsámboky felkapta a fejét. Elegáns, őszülő halántékú férfi állt a tükörben, burberry felöltőben, kétféle méretű *pumps* cipőben, szalag nélküli fekete puhakalapban, és gúnyosan elhúzta a száját.

– A kalapomat nézed? Még apáé volt. A szalagot egyszer egy levesért eladta Igorfalvy Benőnek, a széplelkű novellistának, amikor az gyászolt. Hogy aztán Igorfalvy mit csinálhatott vele, miután letelt a gyász...? Rejtély. Lehet, hogy ő is evett belőle egy levest.

A tünemény kilépett a tükörből és megemelte a szalag nélküli kalapot. Aztán nagy koppanásokkal odasántikált a lukas huzatú fotelhoz, és beleereszkedett.

– Rám nem számítottál, fiacskám, valld be. Pedig nálad mindenki úgy jár ki-be, ahogy akar: Myrna Loy, Douglas Fairbanks, Chaplin, Lilian Gish, meg mittudomén. Nagyon is tisztában vagyok vele, mit műveltél Joan Crawforddal a múlt héten, nagyon is. És egyáltalán. Nem, szót se, ne is tagadd...

Zsámbokynak kezdett derengeni valami. Az a tükör...

– Mi az, meg se ismeresz? Mándy Iván vagyok. Vagy, ha jobban tetszik, Mundt, a

Tuskólábú. Emlékszel? Tuskólábú visszatér.
Tuskólábú újra kopog. Na, hát visszatértem.
De még mennyire, hogy visszatértem!

Mándy-Mundt körülnézett, arrébb rúgott
egy stoppolatlan zoknit, és legyintett.

– Tévé! Abból még egy tisztességes novel-
lát se lehet írni, nemhogy könyvet.

– Izé, én...

– Jól van, nem akartalak megbántani, nem
te tehetsz róla. Szóval tévén nézed.

– Én, kérlek...

– Jellemző. Mert a tévén mit látsz, fiacs-
kám? Tuskólábúakat. De még milyeneket,
hajjaj! Visszatérnek, kopogtatnak, de ami a
focit illeti...

Mándy-Mundt elharapta a folytatást, majd
hirtelen merengő hangra váltott, mint aki
most szakított Asta Nielsennel.

– Hol van a régi BLASZ három? Hát a sa-
lakpálya a megyeri csónakház mögött, ahol
evezőrudakból volt a kapu, a hálót meg úgy
lopkodták össze a srácok, hajneccenként? Az
igen, az volt valami. Ott még volt hajtás.

Szúrósan nézett Zsámbokyra.

– Mintha te is jártál volna akkoriban
BLASZ-meccsekre.

Zsámbokynak sajogni kezdett a bütyke.
Mintha csúnyán betartott volna neki valaki.
Szerette volna megkérdezni látogatóját, ő
hova jár mostanában jó focit nézni. De Tus-

kólábúnak újra nyoma veszett. Mint mindig. Eltűnt a tükörben. Naná, hogy eltűnt. Majd pont ilyenkor nem tűnik el, amikor . . .

Egyetlen kis könyvecske maradt utána a fotelban. Bizonyára beleakadt a huzat egy lukába, s most ott kéklett Zsámboky lába előtt, mint egy tőle különvált, négyszögletes bütyök.

Egy szerény kis könyvecske.

Egy látogató-útlevél.

Zsámboky fölvette, belelapozott. Átutazó vízum volt benne a húszas évekbe.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Nagy László

Született Zabla községben (Klasszó-Sörény vármegye). Mint lószakértő, a felszabadulás után esett át a tűzkeresztezésen. Fiatal éveiben tűzér és rozstermelő volt, később egy ideig bulgárkertészkedéssel, főleg átültetéssel foglalkozott. A fővárosba költözve, nagy hatást tett rá, hogy fürdőszobájában hideg és meleg csap helyett egy-egy jégcsapot és tűzcsapot talált; ennek később is számos vasárnapi gyönyörét

köszönhette. A betyárvilághoz, még inkább pedig a gyöngyszoknyás kurucokhoz, érzelmes szálak fűzték.

Nyelvem, az én Bakonyom

Igéz szitokkal, vall ropogóparazsú,
emberszügynyi
urának, hoz sebeimre galócnak légyölő
mustrát – hajja, ha! – köpölyöz
lángjégcsap-bökövel, szivárvány-handzsár
veresével,
terel fustélyos-szigorú haragom cserjésébe,
dűheim szederjesébe okkal,
mert nem dib-dáb becsali tudor, nem vásári
hopsza-Marcsa ő, de verőér,
nem ötérr promencli, de kéthegyű vasostor
– hajja, ha!
Horgadok szoknya alá, kised onnan is,
Bakonyomból,
sörény gubancából, eleven hússövényből,
hittem pedig háznak, anyám sifonérjának,
parázsropogású bunkermelegek:
nincs kegyelem! Torlódhat szórendem is –
pécéje rajtam, vagyok immár halálfia,
soraim pecsételt titka, kopótépte batyu,
kibomlik,
bujdosni immár kibe és minek, rázom
dérlobogású szakállam – hajja, ha! –,

táncoltatnak a szél idegen karikásai, ménem
véknya merő berzsenyes csuromlás,
mered ágyéka Kufsteinra keményen, benne
a dac hallelujás bíbora,
vár győzelmes csatát, csillagzáporú forrót,
tajtékok összeközpült robbanásait,
és alázzák medállal, koszorúval, teszik,
hogyan nem értik,
magam maradtam konyulni nem tudón,
tüzes vasban örökké,
de húsból nem esztek, alám trónt nem
izzítotok, döggé el nem bűbájoltok soha,
elnyűvetlen állok – hajja, ha! – hüvelytelen
kardja papírcsákós eleimnek,
födetlen gyökere féreg-miazmás hant
üregének,
altathat fegyenc-taps, szédíthet pacsuli, én
medvecukrotok kiköpöm
s döföm kolonctalan belétek ziháló
zúzmara-gejziremet!

Nemes Nagy Ágnes

Előbb tanítóképzőt, később tanító-, más szóval fosztóképzőt végzett, majd egy faiskolában lett tanár. A rontás ellen különféle babonákkal védekezik; előbb újholdnál iparkodott meglesni a napforduló évét, majd, amikor ez nem sikerült, ekhnáton-lúgba mártott szárazvillámmal próbált hattyúkat, lovakat és angyalokat csinálni. Jelenleg a Kimondhatatlannal viaskodik, de amikor sehogysem bírja ki-

mondani, mérgében kimondja. „A négyszög körösítése” című verseskötetéért és „Édes cuscám, hogy mik nem vannak” című tudományos értekezéséért Nobel-Nagy díjra terjesztették föl.

Nélkül

A tlen, a tlan. A Tlenhetetlen.
A Vár. A Lentről. És a Srégen.
Xoxalcuatlan. Katlan. Bethlen.
A házban volt a Régesrégen.

A tlan, a tlen. A Tlanhatatlan.
Fáraó-arcom jár a házban.
Ez itt a puplin. Az a paplan.
Kövek, szoborból. Nő a lázam.

Országos Széchényi Könyvtár

Amidazophen főpap éjszakája

Mikor izzadtan lefeküdt a vásott
lepedőre, már sorban, mint a tankok,
sereglettek a nyári Mikulások.
De ő csak egyre, köztük egyre jött,
miközben feküdt, és az orvosok
fehér köpenyben.

És a hang:

*A tudata volt, az riant,
Az hasadt egyet, semmi, semmi,
A saját arcot kell lenyelni,
Bár ostya nélkül az se jó,
S harántcsíkolt az ápoló.*

Velük együtt vetette át magát
az ablakon.

Egy arcu fa.

Azután az sem. Csak az a saját,
a nemes és nagy idegösszeomlás.

A cellában egy test mellé került,
mely hevertében is annyira állt,
hogy szinte ült.

Azt vitte el
még akkor is, mikor már azt se tudta,
hogy lány-e vagy fiú, és ő-e az,
s amaz van emezen

vagy ő-e amazon, homályosan.
Csak ment, vízszintes öt, beküldeni
ezerkilencszáznyolcvanig lehet.

*Részlet a „128 db szép, fehér, bóbitás
réti csicserke, iktatva”
című tanulmánykötetből*

Még hogy én? Dehát édes istenem, miért éppen én? Amikor nálam különbek se tudták megfogalmazni, még legihletettebb perceikben sem! S akkor most ezzel jössz nekem. Hát nem megmondta már a derék öreg Rilke is: „*Wie komm ich dazu?*” És ugye nem haragszol, angyalom, de itt máris csődöt fogunk mondani. Mert ezt szó szerint még csak lefordíthatjuk valahogy, cicám, ebben teljesen igazad van; de már azzal a panaszosan vonító „ú” hanggal mit kezdjünk a „dazu” végén? Na látod, éppen ez az. Most hogy magyarázzam meg azt, amit még a legnagyobb dacú fordító sem bír, ha a feje tetejére áll, se. . .

Na jó, nem állok azért a fejem tetejére. Ott még nem tartunk. Hogy egy ilyen vacak kis szöveg csak úgy kifogjon rajtunk, csak úgy mirnix-dirnix, ahogy a derék jó Stephan George írta valamelyik hitelezőjének. . . Hát nem, göndör kis tengelicém. Hogy jövök én ahhú? Hoppá, no nézd csak, hát persze, ez az, igen, így, ezzel a panaszos hú-val a végén. Jó, jó, tudom én, tubicám, már hogy ne tudnám. Hiszen ez a Rilke, ez mégsem beszélhet úgy, mint egy fogatos-bácsi Alsó-Becskere-

ken; ez a Rilke, ez egy disztingvált úr, igen, így, hosszú ú-val: úúúr, úgy mint a dazú-úú... hát hogy a csudába csináljuk akkor?

Édes istenkém, hát nincs mód elérni, hogy ez a jelentéktelen sorocska a mi drága egyetlen magyar nyelvünkön is úgy szóljon, mint az eredeti? Tulajdonképpen így kellene fordítani: „*Wie komm ich dazu?*” Ez volna az egyetlen tökéletes megoldás. Amellett teljesen érthető is. Más kérdés, hogy én mégis megoldottam, magyarúúú, és persze rosszú-úú, de mégis. Hát látod, kis lappantyúúúm, mondtam, hogy ettől nem leszel okosabb. De ha akarod, nagyon szívesen elmagyarázom a menekülő galakszisok elméletét, vagy az intramolekuláris áramlások rendszerét.

Ja, hogy miként fordítottam a Rilke-sort? A lehető legnagyobb tárgyi és hangzásbeli hűséggel: „*Hogy jön ehhez a Rilke úr?*”

Látod, voltaképpen ez az egész felfújt fordítás-dolog pofon egyszerű, drága kis pirókom, csak elmagyarázni lehetetlen. Legalábbis nekem. Hát akkor mondd: mi a csudának csinálom?

Orbán Ottó

Kiugrott dán királyfi, aki Helsingör-varrógépekkel ügynököl. Emellett amatőr nyelvész, aki a világot jelentő kárpitoktól le a fal-dumáig minden nyelvjárást folyékonyan beszél, lehetőleg ugyanabban a költeményben. Bejárta Indiát, az Egyesült Államokat és Óbudát (ez utóbbit többször, ám kevésbé huzamosan). Ifjabb éveiben egy kissé zaklatott volt; egy ízben például kis híján kizaklatott egy induló vo-

natot a Keletiben. Mára már lehiggadt, korábbi tévelygéseinek emlékét már csak „Szegénynek lenni” elnevezésű költői életprogramja őrzi.

Nyár van

Lángoló tűzfalak zuhannak az úton,
combodból a ragyogó tej kicsattan,
mindent tudok, mint a parázsló ökrök,
a Kortársból is kimaradtam,

csak nézlek, nézlek, nézlek sötéten,
balfüleden szerződéses hízó legel,
valami világnézet kellene végre,
különben ez sem érdekel,

még visszasírsz majd a párdúc-sárga sárból,
égő vétkeim kése ízekre metsz,
én költő vagyok, csak öltözz fel nyugodtan,
tavasz volt, nyár van, ősz lesz, elmehetsz.

S. Vilmos

Na ja, mondta S. bácsi a fotón, délcegen.
Huszár volt és kicsit dilis, mióta
Przemyslnél kilőtték a lova negyedlábát,
kartáccsal. Erre büszke volt. Pedig,

megvénült Laertész, nagyot hallott halálig,
s azóta még kicsit sem. De azért az volt a
pillanat, a történelem ereկlyetartójában az
egyetlen igazi bizsu. Később törökmézet
nyalt minden pénteken, orvosi engedéllyel,
agyalágyult Falstaff egy
Strindberg-darabból. Engem valahogy
szeretett, pedig a szüleim még nem ismerték
egymást, a temetése napján fordult meg
először Capuletéknél Rómeó. A levelet még
ma is őrzöm: „Tisztelt Czim! Maradok
kiváló”, satöbbi. Egy félreismert elme
szavai. Nyalkán és némileg hülyén néz most
a falról az új idők gőzölgő spenótjára, mint
közismertebb Shakespeare-művek fattyai a
trónra. Negyven kiló nyolc deka volt,
mikor utoljára élt, nem csoda, ha éhes. A
kanyarót és biliztetést már nem érte meg.
De nekünk S. bácsi így is maga a dicső
családi múlt, Polonius hullája a Ranolder
utcai függöny mögött.

Ars limmerickendi

Az enyém okl. limmerick,
Mivel jól megrimmelick.
Amiket nem, olyanokl,
Mint arcon a wimmerick.

A szikomor

Pipázva áll a szikomor,
Komor-pipázva, állva szí.
Hiába szí, aki szomor,
Bár hiszen *tutte fan così*. . .

„Itt a tüzelőfánk, Oszí!”
– Kiált egy hölgy, füstölni látva,
S a szikomornyi szikomornyik
Szigornyún bámul a világba:

Legalább szivarfája volna!
De abból egy árva szomornyit
Nem hoz se szolgáló, se szolga – – –

S a szikomornyi szikomornyik
Legszívesebben szikomorna.

*Az idegbajos néger vitorlamester
látogatása
Ross hajóorvosnál a Cap Horn
és a Leghorn között*

„Mister Ross! Nagyon rossz: van *tik*!”
Az orvos jegyzett. „Hosszantik?”
„Oh, no, Sir, inkább sail-esek.
Kivéve, hogyha bosszantik.”

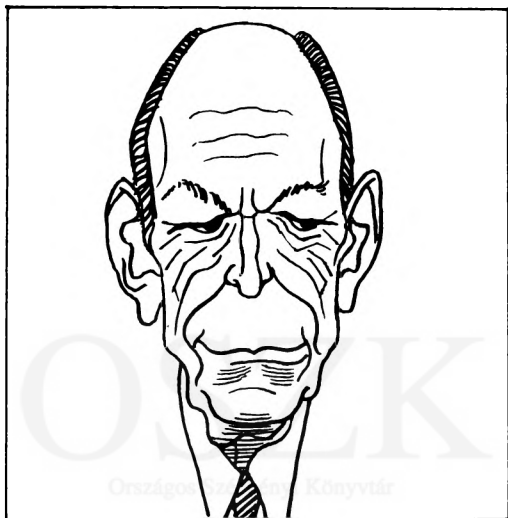
*Néhai, sőt megboldogult
Morgenstern Krisztián úr verse
a kutyájáról**

Párja nélkül kullog
E bulldogtalan bulldog.
Orrán nincsen lik,
Így hát fuldok.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

* András Lászlóval közösen írt paródia.

Örkény István

Születése után azonnal büntetőszázadba került: a XX.-ba. Azóta is benne szolgál, nem csoda, ha időnkint rájön az egyperc. A dobozkészítő szövetkezeti bedolgozók és az idegösszeroppanásban szenvedő, leszázalékolt Horthy-tisztek lelkipilágának együttérző ábrázolója. Ehelyütt hosszabb lélegzetű írásaiból adunk közre néhányat.

Két napihír

1.

Barackpálinkát, márkás italokat lopott az V. kerület önkiszolgáló boltjaiban Burger Gáspár éjjeliőr. Gyanús viselkedésére az alkalmazottak nem figyeltek föl. Most is lop.

2.

Pressauer Jenőné szül. Budweiser Aranka, továbbá Pereszlényi Nándor, Micike és Licike, valamint John Pressow, Big Bables, U.S.A. Massachusetts, fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy Pressauer Jenő, a legjobb férj, a legszeretőbb családapa, unokáinak imádott Papapucija, a barátai és ismerősei körében méltán közkedvelt Preszi, folyó hó 13-án, 78 éves korában, türelemmel viselt hosszú szenvedés után meggyógyult. – Minden külön értesítés helyett.

Egyperces párbeszéd

– Elnézést, asszonyom. Csak nem özvegy Marsalek Edénéhez van szerencsém?

– Valóban nem. Miből gondolta?

– Mert hogy annyira nem tetszik hozzá hasonlítani. Tulajdonképpen különös.

– Micsoda?

– Hogy valaki ennyire ne hasonlítson özvegy Marsalek Edénéhez. Egyszer Hajdúszoboszlón láttam egy nyugalmazott tűzoltófőparancsnokot, hát talán még az az egy volt, aki ilyen nagyon nem hasonlított hozzá, mint kegyed.

– És most mit kíván tenni?

– Ne is törődjön velem. A viszontlátásra.

– Isten áldja.

– De ugye nem csap be? Kegyed egészen bizonyosan nem özvegy Marsalek Edéné?

– Erre mérget vehet.

– Mert az mégse lenne méltányos, ugye. Elnézést a zavarásért.

– Ég önnel.

Telefon

Országos Széchényi Könyvtár

Pracht Csaba tekintete lefekvés előtt a telefonra esett.

– Fölhívom magamat – gondolta, s a hirtelen ötletnek engedelmeskedve, letárcsázta a saját számát, anélkül, hogy a kagylót a helyéről leemelte volna.

– Most jut eszedbe telefonálni? – kérdezte az ágyból a felesége. – Gyere már!

Ekkor a telefon váratlanul megszólalt. Pracht Csaba döbbenten meredt rá.

– Halló! – vette föl a kagylót.

– Halló! – mondta ugyanő a vonal túlsó végén. – Itt Pracht Csaba. Ki beszél?

– Én vagyok – mondta Pracht Csaba.

– Valami baj lehet a vonallal, egy bűdös szót sem érteni. Hogy kicsoda?

– Én vagyok, Pracht Csaba! – bömbölte Pracht Csaba.

– Ja úgy – mondta ugyanő a vonal túlsó végén. – Sajnos, alig hallani, úgy recseg ez az átkozott. Tedd le, visszahívlak.

Pracht Csaba letette a kagylót, és várt.

– Még mit találtál ki? – kérdezte a felesége. – Meddig várjak?

– Visszahívnak – mondta Pracht Csaba.

A telefon azonban néma maradt. Pracht Csaba nem értette a dolgot. Tudta, hogy milyen pontos, megbízható, szinte a pedánságig korrekt ember ő; ha mégsem jelentkezik, annak igen komoly okának kell lennie. Az órák teltek, a készülék hallgatott, Pracht Csaba pedig elkezdett aggódni magáért. Mi történhetett vele, hogy nem jelentkezik?

Amikor a felesége reggel fölkel, Pracht Csaba még ott ült a telefon előtt, akárcsak az este, és idegesen cigarettázott. A felesége vállat vont, s elment hazulról.

Pracht Csaba még harmadnap is a néma telefon előtt ült. Még a vécére se mert kimeni, hátha éppen akkor szól. Amikor rájött a szükség, egy nagy virágvázat vett elő. A har-

madik nap estéjére a váza betelt. Pracht Csaba most már irtózatosan aggódott. Cigaretája sem volt már.

– Fölhívom – gondolta. – Biztos, hogy valami bajom esett.

Ismét letárcsázta a saját számát, anélkül, hogy a kagylót leemelte volna. A készülék ebben a szempillantásban megszólalt.

– Halló! – ordított bele Pracht Csaba.

– Na végre! – hallotta a saját hangját a vonal túlsó végéről. – Tudod, mennyit próbáltalak hívni? Három napja egyszerűen nem ment ki a bűgás. Mit akartál?

– Semmit – mondta Pracht Csaba. – Most hallasz?

– Kitűnően. Szóval semmi baj?

– Semmi – felelt Pracht Csaba.

– Na hála istennek. El se tudod képzelni, mennyire aggódtam. És a cigarettám is elfogyott.

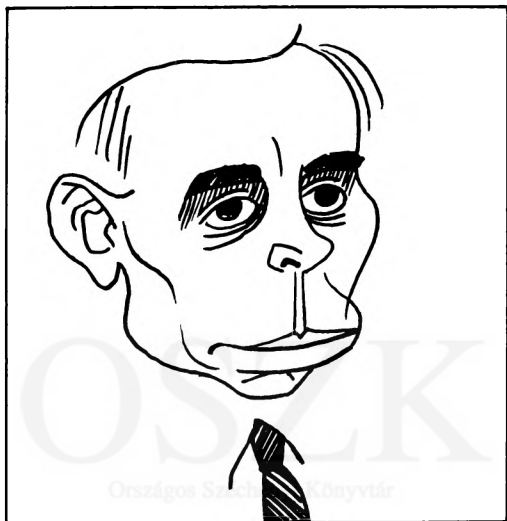
– Más újság nincs?

– Semmi az égvilágon.

– Na jó, akkor szervusz.

– Szervusz. Aztán, ha ráérsz, hívj föl megint. Jólesik egy kicsit elbeszélgetni néha.

Simon István

Költő és vadlibapásztor, vadlibapásztoridillek szerzője. Nevéhez fortisszimó helyett csakis csöndes hallgatók és még csöndesebb olvasók fűződnek. Legismertebb kötete: „Az Ilylés szekerén”.

*Az értelem keresése**

Nyári napnak alkonyulatánál
megállék a megyei könyvtárnál,
néztem s láttam: földig ér a lábam,
úgy, ahogyan szokott általában.

Lehet, hogy nincs szenzáció ebben,
de én, de én mégis észrevettem.
El is megyek komótosan, lassan,
hogy a sógorommal is tudassam.

Mennék is már, hát egyszerre hallom,
esti szél fúj suhogva a tarlón,
fekete föld, sárgán áll az asztag.
Ma sem tudom elfeledni aztat.

* Orbán Ottóval közösen írt paródia.

Somlyó György

Született a Valéry-telepen. A magyar irodalom interurbánus telefondoktor poetusa, aki „Aragon-doljunk, hogy a Tzara múlté” című kötetével és „Camus Dumas” című tanulmánykönyvével tűnt föl, majd magyarra fordította a világlíra teljes anyagának mintegy kétszeresét, plusz néhány Somlyó György-verset. Olasz versélményeit boglári származása ellenére helyenkint félreismerhetetlen vasi dialek-

tusban dolgozta föl. Esszéinek jó részét előbb versformában, legutóbb pedig regényben tette közzé. Ebből a munkájából adjuk itt közre a legcselekményesebb részletet.

Játékárny

– Szia, Trüfufü – mondom, mintha szerepet szavalnék.

(Máris tettenérem magam. Mi az, hogy mintha? Szerepet is mondok, valóban. Nem is egyet: hármat. Az első, az a rendes szerep, amit mindnyájan mindig játszunk, otthon, az utcán, a Közért-ben, Schopenhauer olvasása, Mozart hallgatása vagy a saját szeretkezésünk közben, magyarul a legelemibb emberi póz, mely mindenkiben él, benned, benne, bennem, hogy segítsen rövid távon, ha nem is a mások szemében, de legalább a sajátunkban megvalósítani, amit hosszú távon sem sikerülhet soha, mert ha megvalósítottuk volna, akkor már nem ő lenne bennünk a pózbeli kiélést leső hiány, hanem valami más, amit nem valósítottunk meg; aztán ott az a másik szerep, amit az író játszik, amikor ír, mert mihelyt leírom, hogy „Szia, Trüfufü...” stb., máris átélem mindazt, amit ilyen helyzetekről eddig írtak, hiszen a legegyszerűbb mondatban is mindig ott az egész világiroda-

lom, azt pedig valami új fortéllyal ki kell játszani, megőrizve-feloldva meghaladni, ráadásul azzal a természetességgel, amellyel az írásokról írt írásokról ír az ember, ami viszont elképzelhetetlenül nehéz, szinte lehetetlen föladat, mihelyt valóságos és irodalmilag csupán elképzelt dolgokról írunk, eleve a minden lehetséges megíráshoz képest való másképp-író szemével; végül persze itt van az egészség szerepe, mely valójában nem egyéb, mint a betegszerepnek komplementer módon cinkos szó- és gesztusregisztere, ahová a múltbeli egyenrangú pajtási szerep kicsiszolta-vájta hagyomány épp úgy beépül, mint a jelen tökéletesen fölbillent értékrendjéé, melyben már az én elkerülhetetlen és féltelmesen közelítő, de kivallhatatlan, sőt tudomásul sem veendő magányszerepem is szóhoz jut, ha ugyan szóhoz jutásnak lehet nevezni, aminek épp az a lényege, hogy nem fogalmazódik meg, tehát ki sem fejezhető szóval; szóval)

– Szia, Trüfűfü – mondom.

(„Mondom”, írom, de ebből a szükséztű „mondom”-ból persze nem derül ki az a könnyed, kissé hányaveti, sőt szándékoltnyegle felhang, amely valódi művészt követel, e tónus pontos adagolásához szakavatottan értő ajkat, s most valahogy olyan vagyok, mint Raimu „A pék felesége” című

filmben, amikor a felesége otthagyja, fájdalmát és szégyenét felhőtlen közöny álcájába rejtő, tehát emberi, mert mindig, mindenütt csak az az emberi, ami legalább két [de lehetőleg több] átélt valóság eredője, mint ahogy én most a te valóságodat meg a magamét egyszerre élem át, sőt az általad megélt magam-valóságát szintén [már ahogyan én átélhetem], és ez már olyasvalami, amire egyszer föltétlenül rá kell szánnom egy még ennél is kimunkáltabb esszét, csak ki ne menjen a fejemből, nahát, hogy mik nem jutnak az ember eszébe egy kórházi beteglátogatáskor, miközben rajtadkapott ápolónők surrannak ki a paplanod alól és oldalognak ki mellett az ajtón szemlesütve, valami határtalan irigységet és tiszteletet ébresztve bennem, különösen, hogy most nem Cinke sutyorogja kajánul a fülembe: „Még mindig ilyen stőr pipikkel...”, mert hiszen mondanom sem kell [épp ezért mondom; ha kéne, nem mondanám], hogy újabb hódításaiddal tele a város, csak hat-hét állandó barátnőd [valamint a kórház] nem akar tudni semmiről, dehát te mindig ilyen voltál: „szocialista hedonizmus”, mondtad, közösségi ember nemcsak, sőt nem is elsősorban a saját élveit hajhássza, de én sajnos semmiféle hajhászásra nem érek rá, most is, hogy belátogattam hozzád, félbe kellett hagynom nagy tanulmányomat a mű-

fordítás új, formahűtlen útjainak magasabb lehetőségeiről, de ezt persze neked nem mondom, hideg szobor vagy, meg sem értenéd, amilyen klasszikus a neveltetésed, maradok egyszerűen annál, hogy)

– Szia, Trüfufü.

(Persze az is lehet, hogy nem ezt kellett volna mondanom, hanem olyasmit, mint például: „Te ásitottál ekkorát, Clémentine?” – ahogy Jókai kezdi „Az új földesúr” című regényét, de nála e ragyogó indítás után tíz oldal unalmas leírás jön, amire én nem lennék képes, érthetően, hiszen mindenki csak a saját viselkedési rendszerei közt tud [ha ugyan tud, mert arra is volt példa, hogy nem tud, amit most, félreértés ne essék, nem magamról mondok] írni, mint ahogy bármit is csak így tudunk [legfőlőbb arról lehet szó, hogy a mások viselkedési rendszerei itt-ott befolyásolják, mintegy indukálják az enyéimet, ami nem is csoda, annyit összeolvas az ember], de ideje, hogy visszatérjek rád, hiszen ez a könyv rólad szól, el ne felejtsem, egyesegyedül rólad, édes Trüfufü, aki az ifjúságom voltál, s aki íme, pusztán sorsoddal még arra is ráveszel, hogy regénytémává tegyelek, holott mindenekelőtt és elsősorban költő, mi több, föltehetőleg [legalábbis így mondják párizsi barátaim] jelentős költő vagyok.)

– Pont te hiányoztál – feleled prózaian.

(Prózaian? Valóban? Ez persze nem a legpontosabb meghatározás, mert lehet-e ebben a helyzetben, a beteg-szerepnek az egészséges-szereppel ellentétes egységben működő, egyszerre ösztönös és tudatos megnyilatkozásában nem észrevenni valami szemhunyorító, a pajtásiasságra, valamint saját irodalmi felsőbbrendűségére és jelenbeli esendő állapotára egyidejűleg kacsintó, sőt apelláló ízt, mely kesernyésen ömlik el a számban, miközben a már régebben gondosan begyakorolt és most görcsösen magamra kényszerített nyegleséggel ülök le ágyad mellé, hogy átgondoljam, mit is fogok erről a pillanatról írni másfél óra múlva, amikor hozzáfogok e könyvhöz, amely rólad, csakis rólad szól majd, édes Trüfufü.)

Országos Széchényi Könyvtár

Soós Zoltán

Közismert szegénylegény és protesztkobzos, a magánszektor ostora. Csak verseit adta ki, a haragját nem. „Vörös ribik” című osztályharcos balladájával, valamint „Kisembereknek nem kellene kisasszonyok, csórikáim!” című kiáltványával óriási pánikot keltett a Hotel Duna Intercontinental bárjában. Egyetlen szálamihéjon tengetve napjait, vezeklőcsuhás magyar turistaként beutazta egész Itáliát. Mint a

szerzetesi aszkézisnek csupán alkoholikus befolyásra meg-megtántoruló híve, olvasóját rendíthetetlen buzgalommal morzsolja.

Proteszthez álló szong

Költők, írók, idegyertek!
Maszek górék összeverték.

Anabázis? Anatéma?
Cö! Az élet csunya téma.

Itt nem szüzlány fekszik hanyatt:
költősors nem szekszis anyag!

Ágyláb is ment, székláb is ment,
mint egy korhadtt esztáblisment,

protesztszongtam, bendzsón persze,
hisz füttyülök szendzsónperszre,

függőkre és karkötőkre,
belvárosi körkötőkre,
mit nekem sikk, gálakancsók,
díjas filmek, á la Jancsók,

szegénylegény én vagyok csak,
foghíjaim dalt vacognak,

ők írták e költeményem,
mely fiókba töltve mélyen.

Szentmihályi Szabó Péter

Két azonosítatlan repülő tárgy találkozásából született, a Móra-Galaktikában. Már egészen ifjan feltűnést keltő tanulmányt írt – minden kuczkázatot vállalva – az emberi scifilizációról. „Reszkess, pizok, jön az UFO!” című munkáját nemrég a stonehenge-i Däniken kiadó jelentette meg.

Egy UFO-eset

A Galaktika c. almanach számára
írta és fordította:
Szentmihályi Szabó Péter

Well, mondjanak bármit, van egy-két olyan jelenség, amelyen érdemes eltűnődnünk, ha ráérünk. Legalábbis ezt az – elismerem, vitatható – megállapítást tette a Daily Wushoot hasábjain Chuck Cheesehead professzor, az UFÓ-k (Unintelligent Foreign Office) kivizsgálásával megbízott bizottság vezetőjének sógora, s maga is fölemlít egy-két rejtélyes esetet, mely előtt ma is hökken ten áll az emberi elme.

A legkirívóbb ilyen példa Mrs. Evelyn Loth esete. 1948. február 30-án késő este Mr. és Mrs. Loth éppen égő házukból (Wishcoe, Dillinois állam) menekültek, amikor az elhagyott ház irányából mennydörgő robajra lettek figyelmesek. Mr. Loth még sebesebben kezdett futni a hangerőtől megijedve, Mrs. Loth azonban a női kíváncsiságnak engedve visszafordult, hogy megnézzze, mitől származva keletkezett a dőrej. Mr. Loth már a szomszéd farmon járt, amikor észrevette, hogy felesége hiányozva van oldala mellől. Félelmét legyőzve visszament, s meglátta Mrs. Loth-t azon a helyen állva, ahol visszafordult, sóbálvánnyá meredt állapotban.

Senki sem tudja, mi történt Mrs. Loth visszafordulásakor. A ház, amely egyébként minden látható ok nélkül gyulladt ki (eldobott égő gyufát sehol sem találtak!) és azóta porig égett, nem idézhette elő a különös vegyi átalakulást. Erősen feltételezhető, hogy Naprendszerünkön kívüli értelmes lények beavatkozásával állunk szemben. A bizottság sajnos már nem látott a helyszínre kirendelve Mrs. Loth-ból semmit; Mr. Loth-t a rendőrség két hétig tartotta letartóztatásban, gyilkosság és önbetörés gyanúja miatt, de bizonyítékok híján szabadon kellett bocsátania. A dolgot Mr. Loth élénk képzeletével és a ház égéséből kifolyó izgalmi állapotával is magyarázhatnánk, ha 1. Mrs. Loth nem tűnt volna el nyomtalanul, és 2. a szomszéd farmerek nem vallották volna egybehangzóan, hogy nagyobb tétel sót vásároltak mélyen leszállított áron Mr. Loth-tól a rejtélyes éjszákát követő hajnal és a letartóztatás perce között. A légierők szerint Mrs. Loth sóvátételéhez olyan mérvű atomhasítás lett volna szükséges, amire Naprendszerünkben senki nem képes, még az oroszok sem, de attól a dolog még lehet az ő művük, és ezt kéne a sajtóban is írni. Mr. Loth-t egyébként mindenki korrekt, kiegyensúlyozott, igen sótartó és savahihető embernek ismeri a környéken.

Frank Fallwaker, a közelben működő Pö-

cedúsító-mű éjjeliőre a kihallgatások során többször is előadta, majd később megírta könyvében is (annak árából vásárolta meg később a Pöcedúsítót), hogy egy, a citromsárga és a püspöklila közötti, egyébként leírhatatlan, nem eföldi színű farmotoros riksakulit látott a kérdéses éjszakán a Loth-ház fölött hosszan körözni a tűz kitörése előtt. A riksakuli – járó farmotorral – többször félreérthetetlen jeleket adott, majd hang nélkül („Csak mintha láncok csörögtek volna a domboldalban, a temetőkert felől” – közölte a tanú) és igen nagy sebességgel eltűnve volt. Ebből Fallwaker arra következtetett, hogy másnap eső lesz. Aminthogy lett is, és – mint Mr. Loth előadta – a felesége bal nagylábujja „tiszta merő egy csomós lett”, olyannyira, hogy Mr. Dreckeater, a helybéli harangozó még harmadosztályú sóként sem volt hajlandó megvenni.

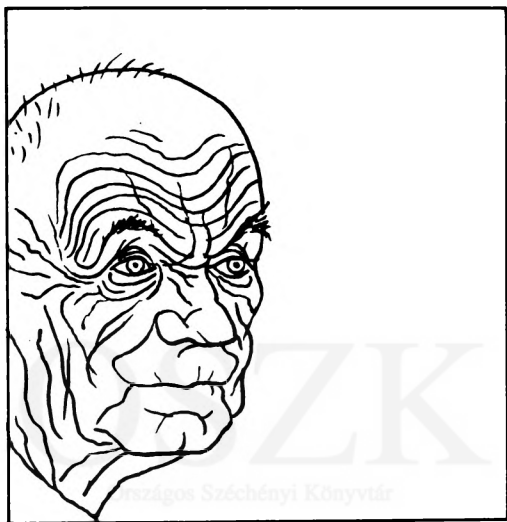
Mr. Fallwaker még egy fényképet is mutatott, amin világosan látszik egy obszcén módon meggörbített kar, melynek végén mintha karmok lennének a télvégi éjszaka sötétjében ökölbe szorítva. De ugyanezt mondta, ha nem is lefényképezve, a bizottság is, amikor állást kellett volna foglalnia a kérdésben: **HONNAN JÖTT ÉS HOVÁ TÚNT A FARMOTOROS RIKSAKULI?** Mert hogy létezett, az nem lehet vitás, különben mivel

magyarázható a rejtélyes tűz és Mrs. Loth átalakulása ételízesítővé? A bizottság hallgat. A légierő és a tűzoltóság szintén. A legfontosabb tanúkat zárt intézetben őrzik. Az Elnök úgy tesz, mintha egyébbel lenne elfoglalva.

Meddig?

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Tamkó Sirató Károly

Mintegy fél évszázada Dimenzió nyergében megnyert egy nagy párizsi térfogathajtó-versenyt, s azóta is ezen lovagol. Arra mindenestre a dadaista mozgalom eltűnése után is nagyon ügyelt, nehogy a Dadával együtt a gyereket is kiöntse, hiszen önmagát fosztotta volna meg olvasóitól. Ismert yoga-szakértő; idevágó tapasztalatait „Yogi-esetek” címen ren-

dezi sajtó alá. Az olvasó helyütt a Tamkó-si-ratófal tövében írt, elégikusabb hangú gyermekverseibe kap betekintést.

A törzsfőnök

A nagy főnök, Irhabunda,
Őserdejét marha unta.
Pestre jött és azóta
Tányérajkán a nóta
Csuda magyaros:
„Irhabunda,
Irhaárpa,
Irharozs!”

Afrikai behőbörödős

Ez itten Kinsassza-Kongó,
Ahol a kincskassza kongó,
És hol egy inch-hossza compó
Nejére puncsozva gondó.

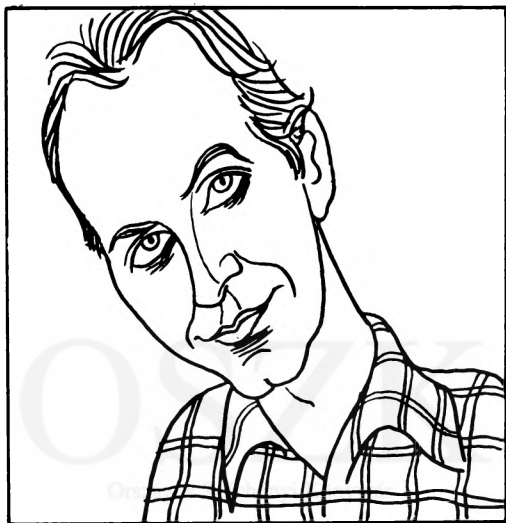
Édes Kongó, Kinsassza,
Drága, kongó kincskassza,
Fürge compó, inch-hossza,
Írta Tamkó, nincs vissza-
Út.

Kiszámolós

Gazdag lány a Kira Kata,
Mindenütt van kirakata.
Még gazdagabb Lera Kata,
Neki sok a lerakata.
Lerakati kirakó,
Kirakati lerakó,
Ha-ha, Hi-hi-rohitó,
Ökörítő, piritó.
Tó, tó, tó,
Erika, Kató,
Titicaca-tó,
Te leszel a,
Te leszel a
Tamkó Sirató.

Országos Széchényi Könyvtár

Tandori Dezső

Egy teljes évtizede keresi két zárójel közül az olvasók számára is érthetetlen módon eltűnt közlendőjét, de fölöttébb balszerencsés nyomozó, így például Olaszországból igen rövid idő múltán haza kellett térnie, mert nem volt nála elég antilira. Ő az első magyar költő, aki a józsefattilai idők kocsmájából már nem az értelemig, csakis tovább hajlandó lépni. Jelenleg a Koltói kórház baleseti osztályán ápolják,

mert egyik költeményében huszárjával vigyázatlanul a kivilágítatlan c4 mezőre lépett, s egy sötét gyalogos leütötte.

Hamlet a főorvos előtt

De attól tartok, ez mégis később volt már. (Ha nem, hát nem, legfőljebb közben, vagy előbb, teljesen mindegy.) Vagy nem is tartok, nem jó a szó ide. (Csak a veranda biztos, ha ugyan nem hawai gitár volt, mégpedig a másik.) Hozzátehetném: erről ennyit, ámde nem teszem. (Tehát, mint említettem, a tartás: voltaképp ez volna a fontos.

Erre még visszatérek.) (?) Aztán ő felénk jött a téren (esetleg tiz évvel korábban, na és? [akkor mi van?]) s mögötte föltűnt, a Quadri kávéháztól srégen egy kicsit, amarébb (vagy benne, meglehet) a támpontok teljes hiánya. És aztán hazajöttünk.

Tersánszky Józsi Jenő

Egy nyúl-paprikás-recepttel tűnt fel Nyugat felől a fővárosi sajtóban. Az elismerésre fűtyült, előbb csak szabadszájjal, később különféle hangszerekkel, mint a „Szabadság, Egyenlőség, Szeszttestvériség” nevű muzsik-banda feje. Később a „Száll Marci a Kakukk fészkére” című mű kulcshőseként lett világian siker. Az alábbiakban „Nagy árnyak rólam,

bizalmasan” címen közreadott önéletrajzi memoárjaiból kap ízelítőt az olvasó.

Vörösmarty Mihály

Ő volt a legkitűnőbb ember, akit ismertem. Pedig én aztán sokat ismertem mindenha.

Egyik estelen feltörtünk a józsefvárosi csehókba. Ez már a segesvári csata után volt, s én mint frissen előléptetett szakaszvezető nagy peckesen marsoltam Misi mellett a Bérkocsis utcában. Annak vége felé állott az időtt a Nyitott Bicska lebuja, amelynek tulajdonosa, az öreg Sockenloch Fridolin, nagy irodalombarát és lapszerkesztő volt; igaz, eredetileg csak az étlapot szerkesztette, de ha Bajza beteg volt, ő csinálta az egész Nyugatot. Na, ehhez a Sockenlochhoz állítottunk be akkor is, azaz jobban mondva nála. A hatodik liter után (mert igencsak ínyt-simogató, gigát-melengető homoki kotyogott a Nyitott Bicska kupáiban, csak úgy ment benne fölfelé a gyöngy, igen helyesen) Misi egyszer csak megböki a bal fülemcimpáját:

– Cimborám, életem jobbik fele, te zseni, Jencikém, odasüss!

Kapom a fejem, amerre a szeme ugrik, hát látom ám, hogy egy vén cigány setélkedik be

az ajtón, kopottas nyirettyűt cincogatva, szemében a nem is titkolt reménységgel, hogy lesz még egyszer ünnep a világon, vagyis kerül jobbmódú vendég, aki befizet érte egy féldecire. Ilyen fura szerzetet bezzeg nem láthat az olyan író kartárs, aki sosem aludt kecskelábú asztal alatt! És most képzeljék, olvasóim, meglepődésemet, amikor alig egy hét múlva olvasom, nem is tudom melyik lapban, az én ivópajtikám versét erről a cincogó szörmókról.

De az egész dologban nem is ez az érdekes, hanem az, hogy ez a vén kontrás adta nekem az ötletet, hogy csimpolyazenekart alakítsak. Ez a bolt aztán be is ütött, még Káptalanfüredre is hívtak, olyan csudálatos istenáldotta tehetségem volt már akkoron is a zenéhez. Hát én ezt a szerződésemet is Misinek köszönhetem, végtére is ő ajánlotta azon az estén, hogy Sockenlochhoz menjünk, ezredévi szenvedésünket leöblítendő. S a sírt, hol költő sülyedt el, én veszem most körül, e kései hálás emlékezés ürügyével.

Jókai Mór

Ő volt a legkitűnőbb ember, akit ismertem. Pedig személyesen sohasem találkoztam vele.

Egy nagyon kedves hölgyismerősöm, akit nevezzünk az egyszerűség kedvéért röviden Báttafülek Elvirának, s akihez a barátságon kívül már nem is emlékszem, mi fűzött, mondta el nekem, akkori zászlósnak, a nagy író véleményét „Históriás ének a pacalpörköltről” című művemről, amelyért ezerkét-százhatvanhárom pengő forintokat és huszonnyolc fillért kaptam a kiadótól. (Érdeemes följegyezni: szóltak, hogy a 724. oldal széle kissé zsírpecsétetes, de nem törődtem vele, remekmű az így is. Különben sem érdekel engem a pecsét soha, még aktán se, nem ám hogy kéziraton, s egyébiránt is megvan a magam elegendő mentsége, lévén hogy három nap alatt írtam az egészet a Ranolder utcában, a járdán, s közben megehül az ember, kivált ha korog a gyomra. Akkor, emlékszem, éppen huszárostélyost ettem stanecliből, az köznapi nyelven zsíros pirítós fokhagymával, de ne kalandozzunk ily messzi ösvényekre.)

Báttafülek Elvira a Koronaherczeg utcától a Hadik kávéházig mesélte, hogy Jókai őt a koronázási ünnepségen megszólította, s mit sem törődve a fényes szertartással, lelkendezve beszélt rólam. Amennyire emlékszem, a következőket mondta:

– Ez a Marcijenő egy igazi lángelme. Ahogy ez ír, azt csak ő maga tudná elfütyül-

ni. Ez kérem, nacsasasszonyom, egy második Tersánszky, hiszen még elébe illeszteni is csak őt magát tudnám, oly igen eredeti egy penna az övé. Mit Rabelais, mit a pikareszkek! Ilyen rakoncátlan kujon még nem regösködött a világ – mit világ! félvilág! – lokáljaiban, mint ez az akadémia-rontása! Csak Pánhoz tudnám hasonlítani, annyi ördögös élet vibrál ebben a . . .

Sajna, ennél a pontnál elkövettem életem legnagyobb balgaságát: leugrottam a konflisról, mert észrevettem, hogy egy igen kedves ivócimborám, aki előző nap rabolta ki a pesti bankot, s most tehát alkalmasint tele van dohánnyal, beslattyog a Hadikba. Így aztán máiglan se tudom, mit is mondhatott még rólam a nagy író. Micsoda hebehurgyság! De hát istenem, fiatal voltam. (Föl is tudtam emelni az időtt egy egész heverőt szeretőstül, sőt néha még a honoráriumomat is.)

Tímár Máté

Az őshuncut magyar telivérség lemenő ága. Kiadójával témahizlalási szerződést kötött: ennek megfelelően legismertebb művei szépen ki is gömbölyödtek. A böllér úton van.

Csavaros Ádám krónikája

Hát hogy sehogyan se kezdjem, akár az egyszeri üvegestót, aki azt hitte, rajt van az üveg a kordén, pedig otthon hagyta ám a nyámnyila halandója, csakhogy hát hogyan is sejthette volna a megesett bajt, hiszen a semmin is keresztüllátott; no, mondom, így kezdeném én is, ama istenes jó hitben, hogy magammal hoztam a magvas nagy mondanót, én legalábbis keresztüllátok rajta, akár van, akár nincs, dejszen lehet, hogy más is; egyszóval a Pucér Örzse esetéről van szó, mikor is a szekérderekban annyit se szólt, mint Máli néni a koporsóban, pedig hát az utóbbit is jócskán megegzecérozatták a lovak, mégis hallgatott, az Örsének meg egyéb oka is lett volna, hogy ajaka nyitásával nyelvét is megmozgassa, ezt is pedig a gigának némi működtetése kíséretében, mert hisz csak az utóbbiról feledkezett meg a dicséretes hajadon, úgyhogy feltehető, hogy voltaképpen szólni volt szándéka, csak a kivitelezés volt fogyatékos némely tekintetben.

Később, mikoron a sekrestyés már lelépőben volt a szekérről, akkor ámult csak el a szemrevaló virágszál, de oly igen merően, hogy azt még a betlehemi pléhkrisztus is megirígyelhette volna, ha nem esnék reziden-ciája oly tömérdék fertály órányi járásra a mi

szekerünk derekától, ahol is mindez a jó sok kéziratoldalt kitevő egyszerű kis jelenet Örsénkkal együtt megesett volt.

– Hát kend szórakozott itt énvelem mindmostanságig? Nem a Sándi?

A kérdezett mit is tehetett mármost? Megpödrötte igazi csavaros, huncut magyar bajszát, és igencsak somolyintva szólott vissza az útról, hogy aszongya:

– Én hát, legyen az Úr neve áldott, és hetedízig áldott a Tamási Áron úré, aki nélkül mindez a pofonsemmi dolog sehogyse rukkolhatott volna irodalommá, lelkem, de most már eléldegélünk mink az idők végezetéig, mert meg vagyon írva a mi sorsunk, és ki is adatik vagy húszezer példányban, hála az igencsak gördülő, ízes mellékmondatoknak, amelyek elfeledtetik, hogy valami fődolog is kéne az egésznek hegyibe.

Azzal bevágódott a csárda ajtaján, mivelhogy ennyi nagyfifikás dolgok után megszomjazik az emberfia; Pucér Örzse meg tovább zötyögdélt a stílromantikus irodalom rázós szekerén, zötyögdél most is, s hogy mikor áll meg, annak csak a szép nagy isten a megmondhatója.

Vas István

Festőfőrij, az Eke (Szántó–Vas) házaspár költő tagja. Született a monoton hullámverésű Makáma folyó partján. A háborúban egy fényező világnál meglátta saját árnyékát a falon, és rémületében megvacsorázott. Később a magyar neohedonista mozgalom küldötteként beutazta Stratford on Avont, az Egyesült Államokat, a budapesti Nemzeti Színházat, a római Colosseumot és a Bibliát. Utóbbi útvjáról

„Jézus és a kufferok” című ciklusában számolt be. Ennek kimagasló jelentőségű költeménye a „Fia Apja” című racionális misztérium. Mint memoárszerző, „Nehéz élelem” című önéletrajzi művéért, melyben azt igyekszik összefoglalni, mi minden feküdte meg élete során a gyomrára, megkapta az Orvosi Kamara „Ulcus Duodeni”-díját. Válogatott verseit „Nem számít, mit akar ez az egy ember” címen adta ki, többször is. Az alábbiakban korábbi és későbbi hangjaiból egyaránt két-két szemelvényt bocsátunk közre.

Amor fatig

Eltünődöm álmosító
kiadói asztalomnál:
akár úgy jó, akár így jó,
bárhogy is van, kész a lomtár.
Jócskán telik vörösborra,
sniclire és Trabukóra,
mit ér mind, ha elorozza
fölkonduló, rémes óra?
Apropó, majd meg kell halni,
pedig még úgy vágyom élni...
Hol van az a régi garni?
Elveszett a régi kégli.
Hát a halál, hát az élet,

Gott im Himmel, csupán ennyi?
Húsodra vár lenn a féreg,
egy óra van, gyerünk enni.

Monori pillanat

Az etruszk estbe ferde cimbalom vág,
ahogy, mint Jákob, lomhán bámulom
a tejsárdá ó-felgót tympanonját,
pusztulni bátor, percnyi ős-eon.
Jaj, meddig él e gazdag őstenyészet?
És egyáltalán, én ezt az egészet
borzongva érzem bennem Monoron.
Hova lesz ez a táj, Adonáj,
ez a fű, Jehova, jaj, merre, hova?
Hova száll ez a perc, ez a kocsma,
és hol leszek én, aki most a
resti előtt kémlelem,
mit a fonnyadó lét terem?
Ó, lesz-e itt nyáj még? Lesz-e akol?
S lesz-e itt végre valahol
egy tisztességes étterem?

Kikötő egy őszi kertben

Két -val, -vel közt megint. A rózsza nem
remontál.

Csak egy kései ámbár repked itt.
Én s az instancia, ülünk vörösboromnál,
és mindamellett, s mégsem, és pedig.

Az volt a nyár! Az, ott! Az volt a sőt, a
hajjaj,
a Temze és a San Marco között!
Mint fákon a noha, úgy derengett a hajnal,
s a víztükroen egy bárha röpködött!

Nélküllel fúj a szél, a múltba visszafájó:
jelzi az őszt, mely kertünkben oson.
Várunk a jelre, két tengerthalattajáró
egy katonai anabázison.

Országos Széchényi Könyvtár

A 453.-ik meghitt menhelyi traccsparti két vadidegen között

- S ha most? A Louvre-ba?
 - Elmennék.
 - Nosza, menj hát.
- Minek? Juszt sem megyek. Tudok
minden legendát,
mítoszt és metszetet. A milói leányzót.

Néztem kezét sokat.

– Az épet?

– A hiányzót.

Mert csak az érdekel.

– A nincsenben a van?

– Frászt: a vanban a nincs. Az előben a
tan.

Meg az ulság. De már ezt sem tudom.

– Nem-e?

Hát akkor mi? A perc? Az idő szelleme?

A kétely?

– Ebben is kétkedem már.

– Tehát?

– Dunsztom sincs. A határ.

– Hogy mi van *odaát*?

– Hogy mi *nincs*.

– Az a sok?

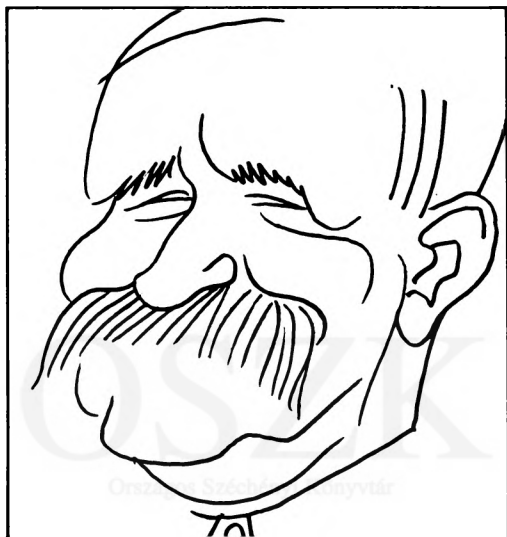
– Nem a sok. Az az *egy*.

– S ha most? A Louvre-ba?

– Mennék.

– Nahát, ereggy.

Veres Péter

Kétkezi bölcselő, a magyar autodidakta mozgalom klasszikusa. Ő krampácsolta ki a magyar parasztság jövőbe vezető útját. A felszabadulás után honvédelmi miniszterként elrendelte a gatyás gémet, vagyis a felsőruha nélküli teniszjátékot. Nevéhez fűződik még – egyebek közt – a gatyának lobogóként való alkalmazása, továbbá a világirodalom egyedüli helyes értelmezése. Ő találta föl a magyarviaszt.

Olvasónaplómból

No, mondok, elolvasom én már csak ezt a Homéroszt, mivelhogy az én időmben sehogyse volt énnekem arra érkezésem, részint, mivel az egész határ kötésig állt – hogy úgy mondjam – ganajjal, amit mind be kellett hordani (Péter-Pál előtt ajánlatos a nyelénél fogni a villát, különben sáros lesz az ember keze); részint, mert hát fiatalon bolond az ember gyereke, akármennyire igaz is, hogy én már akkor is szociáldemokrata voltam, amikor a Nemzeti Parasztpárt még a világon se volt, nodehát más a politika – ami nekem különben sem kenyerem, tudja rólam az egész országgyűlés –, és megen más az ógörög kivagyiság, amelyről hat-nyolc esztendő kis agitátor koromban még azt se tudtam, mi fán terem, s az ógörögök közül is csak a Rótszatócsot ismertem, azt sem ám könyvből, csak úgy natúr, mivelhogy sok volt a dolog, meg aztán a parasztember szögrül-végrül arról ismerszik, hogy inkább a boltba megy, ha kell neki valami, de Homéroszhoz nem fordul a világért se, inkább éhen van újig. Hanem ez úgylis messzire vezetne, meg aztán meg is írtam már másutt, ha ugyan kívülem is olvas valaki, mert úgy vagyunk ezzel mi magyarok, hogy csak bólogatunk, mint az egyszeri cigány, de a betűt, azt rühelljük

igencsak, mint göthösök az aratásvégi hurutot, amelyről különben éppen a héten olvastam egy igen okos orvosi lapban, hogy megelőzhetjük, ha ki nem megyünk izzadtan az asztag tövibe, ha dörög, s főként ha ott ki nem izzasztjuk egymást viharkor.

No, de már megint a habókos ifjúságról beszélek, ahelyett, hogy Homéroszról szólnék, akiért ama hét város versengett, miként a mi Petőfinkért a kiskun városatyák, és most fene nagy nekidurálkodással megállom, hogy ne beszéljek Félegyháza múlt századbeli közigazgatási rendjéről, amelyről karóköztőzéskor olvastam valami újságpapíron valamit, de már elfelejtettem, hiszen öregszik az ember, s ilyenkor sok hull ám ki az emberi velőből, kivált a körmondat első fele, meg hogy miképpen is kéne visszakanyarodni az eredeti témához, ha ugyan volt ilyen. Ja igen, a hét város, habár bizony őszintén szólva, nem tudnám én most elsorolni azt a hetet, legföljebb a havat, amely falun beborítja télen a földet, amíg az ember a kemencepadkán olvassa Homéroszt, mármint Mészöly Gedeon – hogy úgy mondjam – fordítását, amelyben azonban a hét városnév nem jön ám ki abban a szép görög metrumban, mivel itt minden magyarosan áll, ami jó lehet a bográcsgulyás esetében, de nem a hexametert illetően, amely tudvalevőleg hat lábból áll, de

nem ám angol lábból – és ezt a fiataloknak mondom –, mert az hosszmérték, mint a centiméter meg a yard, de ez megint sok helyet igényelne, és egyébként is megírtam már.

Ami Homéroszt illeti, azok a részek jók, ahol Hephaisztosz kovácműhelyét írja le a szerző, meg a Nesztor kocsiját, de a cselekmény, az teljesen fölösleges, azzal csak a korabeli olvasóknak tett engedményt az író.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Weöres Sándor

Naconxy Psyché és Naconxy Pán gyermeke, akit egy izzó galagonyabokorban talált a százkarú Siva a hinduk szent Profitráta-ünnepén. A gyermek később, I. Piricchius pápasága és Proquelaesus Maticus prokonzulsága idején neves természettudóssá cseperedett: „Mi van az ibolyán messze túl” című dolgozatában elsőként számolt be az ultravioletta színtartományról a Weöresen-innenieknek. Ezt követő-

en sokáig a hallgatás tornyában ápolták ; itt zenét tanult, s ma már virtuóz módon kezeli a lantot és a panyigát. (Az utóbbin kotta nélkül is játszik ü, ha kell.) Néhány éve, a Lónyai Elizának öltözött Ungvárnémeti Tóth Lászlóval való találkozása óta azt sem tudja, fiú-e vagy lány, ezért mindenestre – biztos, ami biztos – beszerzett egy pessoariumot.

Ha a világ Weöres lenne

Három kicsi kacsza ide-oda császkál,
Jani, Feri mosogat, Katika a császár,
galagonya tövig ég, aluszik a pásztor,
lerepül a Haragosi feneke a gázról,
odaüt a kalapács, leperreg a márga,
Kutyafülű Aladár fut a ruhatárba,
„Na, fakutya, retyerutya, mi a szava,
szomszéd?”

„Fa parazsa, puha moha, jegenyefa
volnék!”

Üszkös a fa dereka, csiribiri, sármány,
Bóbita játszik Sanyi panyigáján,
Psychén játszik Mikola, az álnok,
„Aber, Fräulein, maga mitsinál ott?”
Gyuri, Vica tekereg, nyilaz a kis Ámor,
kétpupu zivatar leesik az ágyról,
szótagok és zene, ütem idekushad...
Mi a magyar aja-baja? Hagyom a
Gyulusnak.

*Egy miért-is-ne-élt-volna
valahai költőnő naplójából*

Tizen öt esztendőös koromban Tsimpi gróf igen tumultuosus környülállások és fölötte számos népségek közepett teve magáévá, az Omama halotti torán, egy fellyül a Hühner-paprikasch meg a Sacher-Masoch torta, más fellyül Kazinczy Ferencz nemzetes uram és Hors d'Oeuvre vicomte között. Az, hogy teve, nem tsak übertrieben Expressio, mert olly igen nagy púpja vala, mint ama dromedárius állatnak az ánglus Zoo-ban, tsak hogy amannak a hátából nyőlt az ki, ergo nem is ötle a dali jószág elméjébe, hogy pajzán döföllőzéseket experimentállyon vele. Positionk hinreichend délicate lévén (hisz Tsimpi grófnak, hogy elé rántott putzér spádéja mi elébb fedél alá, vagy is hüvellyébe kerüllyön, hamarín ölébe kellete ülnöm), többen oda-odá sandítgatának felénk, ám lovagom olly igen talpra esett ideával vágta ki magát a peinlich situatióból, hogy a katzagás okozta sok kitsinke rázkódásoktól szinte eszem vesztém: sűrű kínzó tsuklásokat mímelve terelé el a gyászoló convive-ok attentióját tulajdon rázkódásai való természettye és raison-ja fellyül. Én mind két végemen segíték neki: farómmal tsupa meg-veszekedett körötskéket rajzolék ölébe, mint akit balha tsíp és tsikland; melly

tselekvés közepett azonban reám kerülén a toast mondás sora, magasba lendítém kelyhem, s al-testem tsavarintgatásit perczre sem pauzáltatván, el-rikkantám magamat: „Ezen órán, a midőn a halál árnyékában minden leg-eldugottabb portzikánkat valamelly ki mondhatatlan hatalmas érzemény járja töveig által, magam tsupán azt kívánhatom, hogy a' ki állhatatlan balha, melly alsó rokolamba vette magát, ugyan olly fertelmes véget érne, mint die arme Omama, Isten nyugossa szegény lelkét haló poraiban.” Melly szók után fel hörpintém riesling boromat, az asztalra helyezém reszkető kelyhem, s nem tűrtőzvéen tovább, a gáttyait szakasztó gyönyörűségnek olly hátaikat borsodóztató üvöltésit hallatám, hogy tsukladozó lovagom is bizvást fenn akadó szemmel öszve rándult vala volna, ha amúgy is nem azt tselekszi. A tsalád öszve húzott homlok-redők alól merede hundsut kettősünkre, s Máli tant nem is röstellé nyíltan meg-kérdeni, késivel a portzellan tányért kotzogtatván: „Was ist denn dort los, Kinder?” A mire, még hevesen pihegtsélve, azt felelém: „Most . . . most dögölt meg az . . . istenátka insectum . . . Érezém, ahogy . . . egész vére . . . az enyimmel együtt . . . szélllyel . . . folya.” A mire aztán be hozták vala a tortát. Szerentsénkre, mert illy módon, a midőn Tsimpi grófrul elébb föl,

majd alá tsüsszenvén, vissza telepedém szé-
kemre, már senki nem sándíta mi felénk. De
a minden hállyal meg-kenegedett Máli tant, a
midőn magunk maradánk, oda veté nekem:
„Azért még is tsak seltsam. Általlyában in-
kább az üvölt, aki széllyel nyomatik, nicht
wahr? A balha meg hallgatott, meine Liebs-
te.” A miben absolute igazat kellete néki ad-
nom, sapperlot!

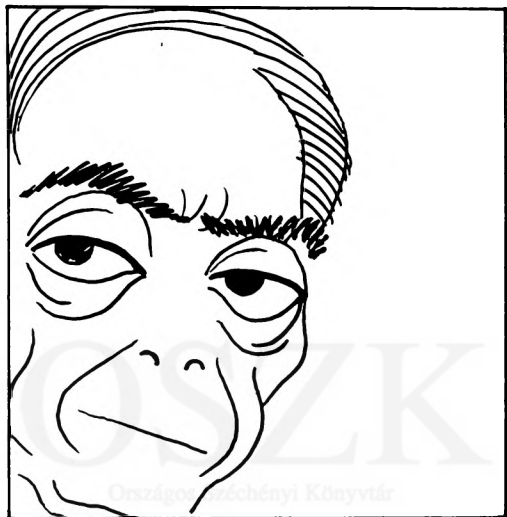
Egy poligámiai Hermaphrodité-oltár felirata

Unom, hogy több, mint hatvan éve
vagyok e férfiaktba téve;
hogy minden vágyám, gerjedelmem
dúrban szól, s mindig férfinemben;
s hogy óráján a szenvedélynek
egy külön nő is kell, edénynek.
Alakot váltani Zeusznak
s lenni akár ha tíznek, húsznak:
semmiség, hiszen ő nem ember.
Én beérném kétféle nemmel,
hogy érezhessem, amikor
a hím, ki vagyok, megtipor,
belémhatol és teletölt;
lennék fele-úr, fele-hölgy,
felerészt Weöres Sanyika,
felerészt Weöres Manyika,

és forrón magamhoz tapadva
hullnék e páros bódulatba.
És mosolyogna rám az ég,
mikor együtt visítanék.
De hajh, már ébreszt az Amy,
maradok tehát az, ami.

Zelk Zoltán

*Zéman Ilkovics Bucsinszkij legjobb magyar tanítványa. Sokáig nem talált semmiféle Munkakört, csak a Kassákét, és nem volt egy Vasa sem, csak az István. Fiatalabb éveiben a „Bontsd a formát, ne siránozz, ne szisszenj minden kritikához” mozgalom híve volt, később népdalokat írt, majd az Első Hazai Hegedűmentő Egyesület alapító tagja lett. Utóbb írt költeményeiben a nosztalgia hangján is át-
süt a büszke öröm, hogy kortársa lehetett ma-
gának.*

Egy este a Japán kávéházban

Az volt csak koncert! Hogy a drága
Józsijenő rázendített,
és kétpofára fujdigálta,
ő, aki hitelbe evett!

Hogy vigadott! Grófok se jobban!
Az a tűz! Szent Ady, Babits!
Csak hallgattam a szomszéd boxban
s rákezdttem volna magam its,

de hát dehogyis bírtam volna,
dehogyis úgy, mint ő, soha!
Plafont? Az eget ostromolta
a szegényember himnusza.

Ha így tud fújni ez az ember,
azután még mi lesz, ha ír?
Mint akkor, megremeg kezemben
a tenyérvnyi noteszlap, papír,

mert vén fejjel is hallom ezt e,
hogy Józsijenő hogy mulat. . .
S még ő ad át, hogy befejezte,
hetven fillért a máminak!

Így fordítottok ti

Egyik kiadónk tévedésből négy műfordítónknak egyazon költemény magyar nyersszövegét küldte meg. A verset, amelyet ismeretlen plömplömi költő írt i. e. 38432 és 38431 között, mind a négy műfordító átültette magyarra, s fordítását megküldte a kiadónak. A szerkesztő, nem tudván közöttük dönteni, itt adja közre a négy költeményt, s ez úton kéri a nagyközönséget, maga ítélje meg, melyiket célszerű az antológiában közreadni.

A nyersfordítás

Este van. Sír az öregasszony a kerti padon,
könnye végigfolyik az orrán,
mert zshiványok garázdálkodnak a

méhesben.

Ellopták a mézet, amely, míg a zshiványok
forralják,

aranyló érként kipatakzik az edényből.

Az öregasszony padját széttörik.

A kasból kirajzó méhek nászi repülése
közben

lép oda férje, fölemeli nejét, s

kétségbeesetten
loholnak

föl-alá a kifosztott kaptár körül.

Weöres Sándor fordítása

Má-Minak icipici hurut ered íme a
csili-csali fűben az orrán,
S forr már csuda-buja tűzzel a fenegyerek
aranyere, hej biza forr ám!
Járja az etyepetye, leszakad a kerevet e
lázban, a nászi vihar zúg,
Má-Mi s a párja ma ide-oda járja riszálva,
na tessék, kipirul az arcuk.

Vas István fordítása

Kis Nu az éj leszáll Mézédés mosolyod
Ellopta rút lator Egy méhraj kergetőzik
Kis Nu rekamiéd fáradtan megropog
Arany tekinteted egy vájdlingban kifőzik
Egy öreg plömplömi sétálgat véled ott

Mészöly Gedeon fordítása

Ég a napmelegtől Itaka határa,
De már sűrű éj szállt Plömplöm városára.
Marcona betyárhad ront a teli kasra,
Hogy a kis anyóka orrát megrikassa.
Csorog, forr a dús lé, színe, mint Aranyé,
Midőn ura fölsír: „Mit mívelsz, te ganyé?”
Cefre-arccal nézik, hogy húznak a méhek,
Törött lócájukat beadják a MÉH-nek.

Devecseri Gábor fordítása

Ős méztől kiborult vénlány, javad
ép-Penelopták,
Fosztva a méhes, amelybe – zokogsz
bár – mégis Ach illesz.
Mit forralhat a berki ligetben az éji
merénylő?
Mézet! amely mint szép Helenának a
tyúkszeme fénye.
Röppen Erynnis-módra a sok méh, s
mert teli kaptárt
Most már Pallas Athéne, de Hermes
Bébi sem adhat,
Könnyeid árja görög – hajajaj,
görögebb Homerosznál!

Tartalom

<i>Bajomi Lázár Endre</i>	5
<i>Barabás Tibor</i>	9
<i>Bella István</i>	13
<i>Boldizsár Iván</i>	16
<i>Csanádi Imre</i>	22
<i>Csoóri Sándor</i>	26
<i>Dobai Péter</i>	29
<i>Erdélyi József</i>	35
<i>Fodor József</i>	38
<i>Földeák János</i>	40
<i>Galambos Lajos</i>	42
<i>Garai Gábor</i>	48
<i>Gáspár Margit</i>	53
<i>Goda Gábor</i>	58
<i>Görgey Gábor</i>	64
<i>Hegedüs Géza</i>	71
<i>Hernádi Gyula</i>	75
<i>Jékely Zoltán</i>	82
<i>Jókai Anna</i>	85
<i>Kálnoky László</i>	91
<i>Kolozsvári Grandpierre Emil</i>	96
<i>Konrád György</i>	100
<i>Ladányi Mihály</i>	105
<i>Lakatos Menyhért</i>	107
<i>Lázár Ervin</i>	111
<i>Mándy Iván</i>	118
<i>Nagy László</i>	123

<i>Nemes Nagy Ágnes</i>	126
<i>Orbán Ottó</i>	131
<i>Örkény István</i>	136
<i>Simon István</i>	141
<i>Somlyó György</i>	143
<i>Soós Zoltán</i>	149
<i>Szentmihályi Szabó Péter</i>	151
<i>Tamkó Sirató Károly</i>	156
<i>Tandori Dezső</i>	159
<i>Tersánszky Józsi Jenő</i>	161
<i>Tímár Máté</i>	166
<i>Vas István</i>	169
<i>Veres Péter</i>	174
<i>Weöres Sándor</i>	178
<i>Zelk Zoltán</i>	184
<i>Így fordítottok ti</i>	186

Országos Széchényi Könyvtár

ISBN 963 15 1282 7

Szépirodalmi Könyvkiadó

Szedte a Nyomdaipari Fényszedő Üzem (78 8854/8)

Dabasi Nyomda, 78.1471 Budapest – Dabas 1979

Felelős vezető: Szalay Kálmán mb. igazgató

Felelős szerkesztő Ungvári Tamás

Műszaki vezető Pintér László

Műszaki szerkesztő Csóka Katalin

A borító- és kötésterv Kaján Tibor munkája

Megjelent 6,72 (A/5) ív terjedelemben

Sz. 3002 – e – 7980

